NEW YORK PUBLIC LIBRARY
NOV 10 1945
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

LIX METAI 45 N | PENKTADIENIS 1945 M. LAPKRIČIO (NOV.) 12 D. | KAINA 5 CENTAI

Ateinančių metų vasario mėnesį Vienybė minės savo įsikūrimo 60 metų jubiliejų. Ta proga, [illegible] amas specialus Vienybės numeris, kuriam prašoma si[illegible] atitinkamų raštų

New York Public Library 470 Fifth Ave.

DABAR

Krokodilių ašaros
Dar tik pradžia
Tik į Washingtoną
"Katė su pusle"

JUOZAS TYSLIAVA

Maskvos spauda sveikina Indokinijos ir Javos salos gyventojus, kovojančius dėl nepriklausomybės.

Vadinas, dar kartą pasitvirtina sekmė apie krokodilą, verkiantį įkliuvusios į voro tinklą musės...

Tuo tarpu, kai Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojai tremiami į Sibirą todėl, kad jie nori nepriklausomybės, tai jų žemes okupavusios valstybės spauda sveikina geltoniuosius laisvės kovotojus.

Gaila, kad lietuvių kalboje trūksta stiperesnių keiksmažodžių.

Lietuviška rupūžė peršvelnus žodis tiems "svolačiams."

***

Dabar, kai Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo reikalu JAV kongrese pasiūlyta priimti rezoliucija, tai dar aiškiau, kodėl reikia važiuoti į Washingtoną, o ne į Chicagą.

Bet tai dar tik pradžia.

Amerikos Lietuvių Misijos pastangomis, Washingtono sferose daroma ir daugiau žygių Lietuvos bylai ginti.

Iki lapkričio 16 d., iki Amerikos Lietuvių Misijos suvažiavimo, mūsų visuomenę pasieks daugiau džiuginančių žinių iš Washingtono.

Taigi, ruoškimės.

***

Gaila, kad Amerikos Lietuvių Tarybos vadai atmetė bendros akcijos pasiūlymą.

Anot kun. J. Bakšio, tai — užsispyrėlių darbas...

— Kur du stos, visados daugiau padarys, — kadaise sakė Jakštas.

Šiandien, kai Lietuva varge, turi stoti ne du, ne trys, ne dešimtys, ne šimtai ir ne tūkstančiai lietuvių.

Milijono lietuviškų širdžių plakimas Amerikoje šiandien turi įsilieti į bendrą visos lietuvių tautos laisvės troškimo ritmą.

Štai kodėl Amerikos Lietuvių Misija siūlė Tarybos vadams eiti išvien.

***

Mes nesakome, kad Amerikos Lietuvių Tarybos šaukiamas kongresas Chicagoje — blogas darbas.

Ne. Kiekviena, net mažiausia, lietuviškos visuomenės pastanga — priimtina Lietuvos laisvės aukurui.

Bet mes sakėme ir sakysime, kad tik bendromis pastangomis, ir tik Washingtone, Amerikos lietuviai gali rasti pagalbos savo tėvų kraštui.

Štai kodėl reikia važiuoti į Washingtoną.

Štai kodėl reikalingos aukos.

***

Mūsų bendradarbis Jonas Šliburis viename iš vėliausių savo feljetonų sako:

"Dabar... su atomine bomba šokinėja, kaip katė su pusle..."

Tik dabar paaiškėjo, kad tie, kurie paskelbė apie atominės bombos išradimą, vėliau gailėjosi ir norėjo.... atšaukti.

Aišku, kad čia buvo politinių liežuvininkų klaida.

Ir todėl kalbėti apie atominės bombos paslaptį dabar, kai jau apie tai visi šunes loja, yra tas pat, kaip bandyti išsiritusį viščiuką grąžinti į kiaušinio lukštą.

GALVOSUKIS DĖL VOKIETIJOS

(Mūsų specialaus korespondento Vokietijoje)

Vokietija nugalėta,- triušk inte sutriuškinta. Bet šiandien jau nebe vienas politiškai galvojantis karys pasako: iš tikrųjų, ar tik ne lengviau buvo Vokietiją ginklu perklupdyti, negu dabar šitą nudoptą žvėrį išlaikyti ir sutvarkyti? Nacizmas sutriuškintas ir greit bus šaknimis išrautas, — bet 70 milijonų vokiečių pasiliko! Jie paskirstyti po keturiomis valdžiomis, ir net daugiau. Kraštai sunaikinti, pramonė sutrupinta, miestai sugriauti, žmonės vargsta, neturi kur gyventi, gresia badmetis. Kas daryti ir kokia ateitis jų laukia? O 70 milijonų tai ne menkniekis — pačioje Europos širdyje. Aišku, kad nuo šito klausimo išsprendimo daug pareis ir bendrasis Europos likimas, kaip ir bendrais taikos suorganizavimo planas. Juk kaip ten bebūtų, keturios didžiosios valstybės amžinai negalės laikyti okuopuotos Vokietijos sričių. Reikia ir dabar bendros okupacinės politikos. Tam ir planui išdirbti. Bet ar yra tą bendra politika, ar jos laikomasi? Tikrai nėra ir, atrodo, nebus. Todėl ir galvosukis dėl Vokietijos kasdien didės. Jau dabar čia išmatyti keturi ne visai vienodi keliai. Peržvelkime juos visai bešališkai, tik stebėjimo faktais pasiremdami.

RUSŲ POLITIKA

Rusams buvo atiduota daugiau kaip trečdalis visos Vokietijos. Jei to dalis ir buvo peleista Lenkijai, tai tas klausimas iš esmės nepakeičia, nes Lenkija nėra savarankiška, o bolševikų skersai išilgai diriguojama...

Sovietų Rusija tikisi savo zoną Vokietijoje greit sukomunistinti. Bolševikai skelbiasi ne tik vokiečius išvadavę nuo hitlerizmo, bet drauge atnešę ir naujo "socialinio teisingumo" idėją. Jų tikslas — iš pagrindų sunaikinti fašizmo liekanas. Bet praktikoje jiems kas tik ne komunistiška, — tai "fašistiška", ir čia jau naikinimui galo nematyti. Su tokiu obalsiu galima visur nueiti, o kelio galas vis tas pats — sovietiška santvarka.

Vokiečiai dar ir dabar nemėgsta rusų, laiko juos laukiniais azijatais, bijo. Raudonarmiečių elgesys su privačiu turtu ir ypač su moterimis tebekelia pasibaisėjimą ir pasibiaurėjimą. Vokiečių kareiviai ar civiliai, kurie per karą matė vietoje tikrąjį raudonąjį Rusijos rojų, tebenešioja neigiamiausius atsiminimus apie rusišką tvarką. Kas kartą matė rusiško gyvenimo realybę, to ir gražiausiais propagandos žodžiais ne bejtikinsi.

Bet ar ilgai taip bus? — klausia toliau regintieji. Rusai stengiasi broliautis su vokiečių liaudimi, neva rūpinasi padėti tik vargšams ir geriems žmoneliams, kurie nebuvo "fašistai". Bet jeigu taip užtruks keletą metų, jei Vokietijo skurdas didės, tai kone visi gyventojai taps tikri vargšai. Ir koks kvailys galėtų tikėti, kad jie tada ir toliau tebekreips dėmesį į Vakarų Europos ir Amerikos kapitalistus? Jie neišvengiamai nusisuks į rusus, ir bendroji ubagų neapykanta prieš Ameriką ir Angliją pasidarys milžiniška. Jais paseks ir kiti vokiečiai, šiuo metu nesantieji rusų okupacinėje zonoje. Tai neišvengiama, tai aišku, kaip 2 ir 2 — 4.

Todėl čionai daroma išvada: — jeigu keturi alijantai būtinai stengsis varyti tik bendrą okupuotos Vokietijos tvarkymo politiką, tai galų gale visai muzikai diriguos rusų bolševikai ir tas viskas eis rusų naudai, kaip buvo didžiumoje ligi šiol. Juk reikia turėti tik truputis sveiko proto, kad suprasti: visose keturiose zonose komunistams duota neribota laisvė veikti ir agituoti. Kitos partijos faktinai gali veikti tiek, kiek jos bendradarbiauja su komunistais. O kas drįstų pasiskelbti antikomunistas, tas rusų zonoje yra tuojau sunaikinamas, o kitose trijose zonose — irgi neglostomas! Tokius yra kam tuojau apšaukti "nacių" arba "fašistų" liekanomis, o tada jau ir baigta. Didelį įspūdį Vak. Vokietijoje padarė ir gen. Patton pašalinimas. Ar jis "nacių draugas" buvo? Juokai... Bet užteko jam pasakyti blaiviau kelis žodžius apie padėtį, ir kokį triukšmą sukėlė net pati Amerikos spauda! Net karo teismu ėmė grasinti. Vokiečiai iš to padarė savotišką išvadą: vadinasi, reikia stengtis ko gražiau sugyventi su rusais ir komunistais... Ir pamatysite, kuo tai baigsis už kelių metų...

AMERIKIEČIŲ POLITIKA

Apie Amerikos politikos siekimus Vokietijoje jūs ten gal geriau žinote, negu mes čionai. Mes girdime tik jos nuotrupas ir išvadas galime padaryti tik iš paviršutinių stebėjimų ir kaikurių faktų.

Dabar bendras įspūdis toks, kad amerikiečiai yra iš esmės nusistatę draugauti su sovietais. Yra ir išimčių, bet didžiumoje amerikiečių karininkai pareiškia, jog tokia buvo Roosevelto politika, tokia pasiliko ir Trumano politika. Į Vokietiją Amerika žiūri ne Europos, bet savo pasaulinės politikos planu. Vokietija čia jai tik vienas galvosukio gabalėlis, jai yra kitų ir dar svarbesnių, ypač Azijoje. Ir visur ji susiduria su Rusija! Atsakingi Amerikos karininkai, kurių ne vienas Vokietijoje yra aiškiai prorusiškai nusiteikęs, kalba ir galvoja, jog taikos išlaikymo ir biznių atgimimo vardan reikia mėginti ko draugiškiausiai su rusais bendradarbiauti ir kad kibtis už plaukų dėl sumuštos Vokietijos visai neapsimoka. Rusų ir amerikiečių sistemos yra labai skirtingos, bet norint esą galima rasti ir panašumų. Tačiau nebūtina, kad tos sistemos privalėtų susigrumti. Jos tokios didelės ir plačios, kad abiem užtektų vietos po saule.

Tokie samprotavimai apie rusus čia daugumai atrodo labai nepagrįsti, stačiai vaikiški. Jie kilę iš to, kad Amerikos karys dar nepažįsta nei tikrosios Rusijos, nei tik-

(nukelta į 7 pusl.)

Adm. Halsey džiaugiasi dovanomis, kurias jam įteikė dėkingi piliečiai.

REZOLIUCIJA JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ KONGRESE LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTEIGIMO REIKALU

REZOLIUCIJĄ PASIŪLĖ KONGRESMONAS EDWARD A. KELLY IŠ ILLINOIS

WASHINGTON, D. C. — Lapkričio 1 d., Amerikos Lietuvių Misijos pastangomis, pasiektas nepaprastai svarbus ir istorinis laimėjimas kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo. Tą dieną kongresmonas Edward A. Kelly iš Illinois pasiūlė Jungtinių Valstybių Kongresui priimti rezoliuciją, kurioje remiama laisvos ir nepriklausomos Lietuvos atstatymo reikalas. Toje rezoliucijoje siūloma Kongresą raginti Jungtinių Valstybių Prezidentą ir Valstybės Departamentą imtis akcijos ne tik Nepriklausomos Lietuvos atsteigimui, bet taip pat dėti pastangas, kad Lietuvos žmonės turėtų progos laisvai išsirinkti savo valdžią, tada, kai svetimos valstybės kariuomenė apleis Lietuvos žemę ir kai tremtiniams bus saugu grįžti į savo tėvynę.

REZOLIUCIJA

Toje rezoliucijoje tarp kita ko, sakoma:

....."Be it Resolved,— That it it the sense of the House of Representatives that the President of the United States and the officers of the State Department give active support to the principles herein announced, and devote their efforts and influence with the nations of the world to secure to the people of the Republic of Lithuania a restoration of their independence and the right of free and democratic election after the armies of other nations have left and Lithuanian refugees have been repatriated to their homeland.

"Be it further resolved that the President of the United States and the Secretary of State use their good offices to place the subject matter hereof upon the agenda of the Conference of Foreign Ministers in London within a reasonable time and to support the principles herein set forth when the matter of independence of the Republic of Lithuania is considered in said Conference."

REALI AKCIJA VALDŽIO SFEROSE

Ši rezoliucija, pasiūlyta ir paskelbta ne lietuviškame mitinge arba seime. Ne! Ji pasiūlyta Jungtinių Valstybių Kongrese, aukščiausioje mūsų krašto instancijoje, Washingtone. Šią rezoliuciją svarstys ir už ją balsuos ne eiliniai piliečiai, bet viso krašto žmonių išrinkti atstovai Kongrese. Apie šios rezoliucijos pasiūlymą jau yra pranešta oficialiame JAV Kongreso leidinyje Congresional Record, lapkričio 1 d.

DABAR KREIPKIMĖS Į WASHINGTONĄ

Dabar Amerikos lietuviams, plačiajai visuomenei, atėjo nepaprasta proga pasidarbuoti Lietuvos laisvės atstatymo darbe. Amerikos Lietuvių Misijos pastangomis, padarytas realus žygis Jungtinių Valstybių sostinėje, Washingtone. Dabar mūsų šventa pareiga visais galimais būdais remti šią rezoliuciją Jungtinių Valstybių Kongrese. Ši rezoliucija yra žinoma, kaip House Resolution No. 390. Mes privalome rašyti savo kongresmonams laiškus, prašydami juos remti ir balsuoti už House Resolution No. 390. Bet svarbiausia — visi, kurie galime — privalome atvykti į Washingtoną ir dalyvauti Antroje Amerikos Lietuvių Misijoje, kuri įvyks lapkričio 16 ir 17 d. Privalome vykti ir raginti savo kongresmonus prisidėti prie šios Lietuvos gelbėjimo akcijos.

Dabar visiems yra aišku, kodėl mes akcijai dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės privalome pasirinkti Washingtoną. Dabar bus visiems suprantama, kad tik Washingtone mes galime atlikti naudingą ir realų darbą savo pevergtai ir kankinamai tėvynei Lietuvai.

KONGRESINĖ VAKARIENĖ

Amerikos Lietuvių Misijos žygio metu, Washingtone, ruočiama svarbi programa atvykusiems Amerikos lietuvių visuomenės delegatams ir mums draugingiems kongresmonams bei senatoriams. Kongresinėje vakarienėje, kuri įvyks lapkričio 16 d., 7 val. vakare, garsiajame Statler viešbutyje, Washington, D. C., kalbės žymus National Broadcasting Kompanijos korespondentas CHARLES LANIUS, neseniai grįžęs iš Sovietų Rusijos. Jo straipsniai apie tai, kaip bolševikai okupavo rytų Europos valstybes, buvo atspausdinti Readers Digest ir kituose didžiuliuose Amerikos žurnaluose ir laikraščiuose.

Dėl viešbučio ir bilietų į vakarienę kreipkitės į vietos ALM veikėjus arba į A. S. Trečioką, 314 Walnut St., Newark, N. J. Šiuo atsilankymu Washingtone mes padėsime Jungt. Valstybių kongresmonams pravesti Amerikos valdžios įstaigose akciją už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Be to, Washingtono pareigūnams mes parodysime, kad Amerikos lietuviai neketina liautis kovoję dėl savo tėvų krašto laisvės ir nepriklausomybės.

SVEIKINIMAS IŠ EUROPOS AMERIKOS LIET. MISIJAI

Šiomis dienomis ALM valdyba gavo iš Europos tokio turinio sveikinimą:

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, gimusi ir išbrendusi realioje priešvokiškoje ir priešbolševikiškoje kovoje už nepriklausomybės atstatymą Lietuvai, užsigrūdinusi tiesioginėje akcijoje, reikalui esant, ir su ginklu rankose,— sveikina Amerikos Lietuvių Misiją, susirenkančią Washingtone š. m. lapkričio 16 ir 17 d.

Laisvės Kovotojų Sąjunga teigiamai vertina Amerikos Lietuvių Misijos idealistinį darbą ir žygius Lietuvos laisvės grąžinimo byloje, linki tam ko didžiausios sėkmės ir siunčia savo brolišku lietuviškus sveikinimus.

Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu (pasirašo): —
PULKININKAS ŠVIEDRYS, DR. K. NIAURA, TOMAS.
Europa, 1945. X. 20 d.

ARABŲ RIAUŠĖS PRIEŠ ŽYDUS EGIPTE

Jau kelinta diena Egipte, ypač Kaire ir Aleksandrijoje, arabai kelia riaušes prieš žydus. Iki praeito sekmadienio Kaire ir Aleksandrijoje tose riaušėse buvo 10 užmušta ir 637 sužeisti. Be to, sudeginta visa eilė senų žydų įstaigų.

Egipto policija buvo priversta imtis griežtų priemonių toms riaušėms sulaikyti. Suimta apie 1,000 teroristų.

Vyriausias Egipto rabinas Haim Nahoum sako, kad šiose riaušėse arabai sunaikinę tūkstančius metų senumo žydų mokyklų ir sinagogų. Egipto arabų spauda, kaip ir vyriausybė, smerkia šias riaušias, kurių tikslas — protestuoti prieš žydų imigravimą į Palestiną. Arabų Sąjungos gen. sekretorius Abdul Rahman Azzam Bey sako, kad "reikia skirti Egipto žydus nuo zionistų. Zionizmas yra politinis reikalas, tuo tarpu, kai Egipto žydai — mūsų kompatriotai, turį tas pačias teises ir garantijas, kaip ir visi egiptiečiai."

Būdinga yra tai, kad arabų spauda zionistų organizaciją vadina "fašistų organizacija."

Iš savo pusės žydai taip pat nenusileidžia. Pavyzdžiui, britai kaltina Palestinos žydus dėl sabotažo ir t. t. Rezultate, atsistatydino britų komisionierius Palestinoje lordas Gort. Tel Aviv ir kituose Palestinos miestuose britai suėmė keletą žydų teroristų.

Žydų arabų konfliktas Viduriniuose Rytuose atsiliepė ir Amerikoje. Čionykštės žydų organizocijos šaukia mitingus, kuriuose reikalaujama žydams laisvai važiuoti į Palestiną ir t. t.

Molotovo priekaištai dėl atominės bombos

Bolševikų revoliucijos sukakties proga, Maskvoje, Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras Molotovas pasakė kalbą, kurioje jis stipriai atakavo vakarų valstybes, slepiančias nuo sovietų atomo bombos paslaptį. Tvirtindamas, kad "fašizmas dar nėra galutinai sunaikintas," Molotovas taip pat pastebėjo, kad vakarų valstybės vedančios priešingą sovietams politiką ir kad sąjungininkų reikalai nei Europoje, nei Azijoje dar nėsą sutvarkyti.

—Hanau, Bavarijoje, atgaivinta Pabaltijo akademinė sąjuga SELL.

— Gruodžio 16 d. Munchene atidaroma lietuvių dailininkų darbų paroda.

Washingtonas be susisiekimo

Pirmą kartą Amerikos sostinės istorijoje sustreikavo autobusų ir tramvajų susisiekimo darbininkai. Virš milijono sostinės gyventojų dabar turi eiti pėsti. Padėtis dar labiau pablogėjo, kai į streiką išėjo ir dalis taksių vairuotojų. Apskaičiuojama, kad apie 4,000 darbininkų streikuoja.

— Japonijoje rasta gausūs nacių paslėpti sidabro ir aukso lobiai.

— Manoma, kad Prancūzija reikalausianti dalies Vokietijos laivyno.

Saudi Arabijos karalius Ibn Saud atsisakė britams išduoti buvusį Irano premjerą Rashid Ali el Gailani, bendradarbiavusį naciams.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

— Dėl stokos maisto prancūzų okupacinėje zonoje padidėjo vaikų mirimas.

— Kinijos komunistai neleido Čian Kai Šeko daliniam išlipti Yingkow uoste, Mandžiūrijoje.

— Numatoma, kad naujame Vengrijos parlamente komunistai turės nuo 15 iki 20 nuošimčių balsų.

— Varšuvoje nužudytas lenkų demokratų partijos vadas Matuševski.

— Po mėnesio atostogų Kaukaze, Stalinas grįžo į Maskvą.

— Rusai nutarė ištremti į anglų zoną 200,000 vokiečių.

— Buvęs Vengrijos premjeras vokiečių okupacijos metu Bardosy, nuteistas pakarti, pareiškė: "Aš reikalauju tuojau vykdyti teismo spredimą."

—Pašalintas Brazilijos diktatorius Vargas atsisakė kandidatuoti respublikos prezidento pareigoms.

— Prancūzų spauda rašo apie galimą prezidento Trumano vizitą Paryžiuje.

— Amerikiečiai areštavo Eichstatto miesto burmistrą, be kaltės suėmusį 15 lietuvių tremtinių.

— Gen. Einsenhoweris aplankė eilę lietuvių stovyklų netoli Muncheno.

— Iš Washingtono pranešama, kad Suomijos biznio firmos "nubrauktos nuo juodojo sąrašo" Amerikoje.

Šiuo metu Javos saloje esama apie 100,000 japonų apginkluotų sukilėlių.

Lietuviškoje Connecticut Padangėje

NEW BRITAINE

Ar esi buvęs New Britain, Conn.?—Neseniai mane klausė prietelis, o dabar aš galiu klausti kiekvieną ir pasakyti tai, ką man tada sakė: "Nuvažiuok ir pamatyk New Britain, Conn." O nuvažiavęs į ten nesigailėsi. Nesigailių ir aš, praleidęs keletą dienų tame švariame, turtingame ir gražiame mieste, kur taip švarūs gatvėmis važinėja automobiliai, kur namai, mūrai ir žmonės žvalūs, kur gražiai, pasiturinčiai ir sutartinai gyvena nemaža lietuvių kolonija. O lietuvį tame švariame Connecticut mieste sutiksi visur, jie čia turi gražius biznius, rasi juos dirbančius tiksliausius intaisus, rasi lietuvį veik kiekvienoje pramonės įmonėje. O New Britain pramonė pastovi. Jį veik nežinojo didesnių sukrėtimų, nežino jų ir dabar, tik besiplėčią streikai palietė ir New Britain. Tačiau darbštūs lietuviai nei streikus organizuoja, nei jų bijo, nes žino, kad jų darbas nepabėgs, žino, kad jei ne šiandien, tai rytoj pradės dirbti vėl gyvenimas įeis į savo vėžias.

Kada aš atvažiavau į New Britain, vietos lietuvių parapijos bažnyčios altorius puošė maldingos moterys dideliems atlaidams, o dar didesnioms sukaktuvėms — auksiniam parapijos įsteigimo jubiliejui. Puikiai dešimtmečiais dailintoje ir puoštoje bažnyčioje neliko daug darbo, kad ji atrodytų tikamai iškilminga tam auksiniam jubiliejui. Visus didžiuosius bažnyčios langus puošia puikūs vitražų paveikslai, o tikrai meniški paveikslai puošia ir altorius. Prie kiekvieno langų vitražo randi ir pavardę šeimos, kuri tą langą papuošė. Tų pavardžių tarpe radau kelias pažįstamas vienybiečių pavardes. O visoje toje puošnioje bažnyčioje lietuvio akį patraukia ir mūsų tautinė trispalvė vėliava, kuri didingai stiebiasi prie didžiojo altoriaus.

PAS V. ABECIŪNĄ

O New Britain lietuviai patrijotingi. Sunku būtų rasti kur kitur tiek meilės Lietuvai, kaip New Britaine, bet dar sunkiau kur rasti tiek tikėjimo, kad Lietuva bus laisva. Nedidelis New Britain miestukas, bet nemažai reikia vaikščioti, iki pamatai bent dalį tų žymiausių lietuvių. Tačiau nereikia ilgai klausti adreso Viktoro Abeciūno, jį visi čionai gerai pažįsta. Kai artėjau to namo, kuriame yra šio vyro biznis, iškabose jo vardo nereikėjo ieškoti. Didžiulis sunkvežimis stovėjo prie lietuviškų namų, kuriuose yra Abeciūno biznis, o ant to sunkvežimio ir buvo šio lietuvio vardas ir pavardė. Keli darbininkai skubiai krovė įvairius maisto produktus, kuriuo V. Abeciūnas siuntinėja į visą miestą. Jo biznyje žmogus rasi visko, kas tik pragyvenimui reikalinga. Po to įtempto maisto suvaržymo, gražu net žiūrėti į pilnas lentynas gerų gerumėlių. Čia dirba penki ar šeši vyrai, o pats šeimininkas sėdi savo ofise ir žiūri tvarkos ir knygose ir sąskaitose. Viktoras Abeciūnas plačiai žinomas ir Brooklyn, N. Y., nes jis, mat, čia, pora metų gyvendamas, dirbo sykiu su senu draugu Antanu Vikriku.

Pirmu kartu tesutikau su Viktoru Abeciūnu, bet kaip tai keistai atrodo, jog jį pažįstu jau daugel, daugel metų. Tik pasisveikinus, pradėdi jaustis kalbąs su senu draugu. Tačiau ne tik su manim jis toks buvo. Taip apie jį nusiteikę visi lietuviai. Jis kiek nuo manęs nutolo, kada pradėjome su juo kalbėti apie tolimą nuo čia Lietuvos — dzūkų kraštą. Kaip tai pakilo galva aukštyn, o nuleidęs ją, toli, toli mintimis jis skriejo. Jis mintimis skrijo į gražiąją Dzūkiją, kurios jau 33 metai ilgisi. Negreitai jį įtraukiau į kalbą apie jo gyvenimą Amerikoje ir jo šeimą. Sunkiose sąlygose mudu kalbėjomės. Jį kankino bloga sloga, bet jį rūpestingai slaugė Rožė.—Važiuosiu greitai į New Yorką, kalbėjo Viktoras Abeciūnas, važiuosiu pasitikti sūnaus, kai tik jis grįš iš Prancūzijos. — Tęsė Abeciūnas. Mat, jo sūnus tarnauja laivyne ir dabar išvykęs į Prancūziją parvežti kareivių į laisvą Amerikos šalį.

DIDELIAME GĖLIŲ DARŽE RADAU SAVO KAIMYNĄ

Susitarę su Viktoru Abeciūnu pasimatyti Vienybės redakcijoje, pasukau man mažai žinomais, ne klaidingais New Britaino keliais. — Gatvių lempos ir plačiai besišypsąs mėnulis man rodė kelią į Kazimierą Giedraitį. Gautas jo adresas man nieko nesakė ir nežadėjo to netikėtumo, kurį ten radau. Kas nemėgsta gėlių? Ir aš ilgai žvalgiausi Flour Park languose ir gerėjausi taip žmogui gaivinančiomis gėlėmis, bet įėjęs vidun, dar labiau mano dėmesį traukė šaldytuvuose ir lentynose sukrautos ir savo aromatais svaiginančios gėlės. Didelis gėlynas, bet jame nė gyvos dvasios. Bet, štai, tarp žaliuojančių lapų ir mirgančių žiedų pasirodo aukšto ūgio vyras. Jo veidas tvirtino, kad prieš mane stovi lietuvis. Tikrai tai buvo Kazys Giedraitis. Kalbame. Jis gimęs Paišlynyje. Mano motina gimusi taip pat ten. Primenu apie tai. Jis aiškina, kad mano motinos tėviškės laukai rėmėsi jo tėviškės laukais. Prisiminėm tuos didžiuosius miškus, kuriuose jis anksčiau, o aš vėliau tankiuose krūmuose rinkome laukines avietes. Ilga kalba apie tuos pačius laukus, apie tas pačias pievas. "O dabar..." reikšmingai ir atsidusdamas prasitarė Kazimieras Giedraitis. Abu ilgai tylėjome ir žvalgėmės galo neužmatančiame gėlyne.

Ėjau toliau prislėgtas tų prisiminimų, o dar daugiau liūdėdamas, žinodamas kas trypia tuos tėvų takus, kas kerta tuos miškus, kuriuose jaunystėje uogavome. Ėjau toliau į lietuvius ir atėjau į:

LIETUVIŲ KLUBĄ

Neturėjau rakto į tą lietuvių sueigos vietą. Tačiau vis randi lietuvį, kuris tave rekomenduoja vidun. O tai buvo Antanas Žemaitis. Jei kas jaunystėje mėgsta skaityti apie karius ir karus, tai be skaitymo gali gražių prisiminimų išgirsti iš Antano Žemaičio, — Amerikos armijos pereito karo veterano ir Lietuvos nepriklausomybės kūrėjo savanorio.

— Tik grįžęs iš Prancūzijos pakeitęs uniformą į civilinius drabužius pradėjau ruoštis į Lietuvą, į Lietuvos armiją, kuri vedė žūtbutiną kovą dėl Lietuvos laisvės — pasakojo man Antanas Žemaitis. Jis tarnavo Lietuvos Didžiojo Kungaikščio Mindaugo 4-tame pulke, buvo karo policijos mokykloje ir karo ministerijos priskirtas Britų konsulo asmens apsaugai. Jis daug gali kiekvienam papasakoti apie Lietuvos laisvės kovas, nes jis jose dalyvavo. Jis taip puikiai jas atsimena, kad net gaila, kad šis amerikietis Lietuvos savanoris kūrėjęs neparašo savo atsiminimų. Tačiau gal vėliau ir daugiau jis galės rašyti, nes be jokio dvejojimo, baigiant pasikalbėjimą jis pareiškė: — "Jei reikės, aš vėl imsiu ginklą kovai dėl Lietuvos laisvės."

PETRAUSKO VIEŠBUTYJE

Jau žinojau, kad New Britain vienas didžiausių biznierių yra A. S. Peters — Petrauskas. Ir tuo įsitikinau. Didžiulis restoranas su ilgu baru, 28 kambarių viešbutis. A. S. Petrauską su žmona Marija radau besiskubinančius į užmiestį, kur skubėjo parduoti vieną iš savo nuosavybių, bet vėliau rado laiko pasikalbėti. Nedaug reikėjo Petrauską klausinėti apie jo gyvenimą, nes jį daug kas pažįsta, daugelis apie jį man ir papasakojo. Jis vertėsi įvairiais verslais. Ilgai vedė Real Estate biznį. Jis pirko daug nuosavybių, daug jų ir pardavė. Kiekvieną biznį jis darė greitai ir dažniausiai sėkmingai. Jis perėjo tikrą Amerikos biznieriaus gyvenimo kelią. Dabar jis savo aukštumingas. Jo pasisekimo pagrindas teisingumas ir sąžiningumas, taip apie jį man kalbėjo kiti lietuviai, jo kaimynai, šiandien jo biznį žino visi apylinkės gyventojai, lietuviai ir kiti. Jam nereikia rūpintis kostumeriais, bet kaip kiekvienas, taip ir šis vyras turi rūpesčių, mat, jo sūnus dar ir dabar tolimame Pacifike, nors ir aukštas karininkas Pustell — Pustelniko sūnus, bet tėvai juo rūpinasi ir laukia, kad jis greičiau sugrįžtų.

JAUNIMAS EINA KARTU

Štai užsuku ir pas E. Jennings, tai čia gimęs lietuvis, bet jis nenutolsta nuo lietuvių gyvenimo ir kiek tik jo didelio biznio vedimas jam leidžia, jis bendrauja su saviškiais.

Pagaliau sutikau ir Joną Poškų, kurį, manau, gerai pažįsta dauguma amerikiečių lietuvių. Jis rašė ir rašo laikraščiuose, bendradarbiavo radijo programose, organizavo piknikus spaudos ir visuomenės reikalams. Vietoje jis žinomas savo patarnavimais lietuviams. Jis jiems rūpino ir dabar teberūpina pilietybės popierius, pildo mokesčių pareiškimus ir teikia kitus patarnavimus. Tačiau ir asmeniame gyvenime jis perėjo plačius kelius, jis mėgino auginti taboką, metė, nes neturėjo pakankamai lėšų įsteigti savo plantacijas, buvo mėsininku, kepė duoną, mokydamasis vakarais, išmoko mašinų bražytojo amato, kuriuo aštuoni metai jau ir verčiasi. Tačiau dar ne galas, dirbdamas mašinų braižytojų didelėje įmonėje nakties metu, jis rado laiko keletą valandų pašvęsti, kad išmokus laikrodininko ir bendrai auksakalvio amato. Išmokęs šį, jis įsigis savo biznį, pirks ir parduos laikrodžius, juos taisys, gamins ir parduos auksinius, įgraviruotus žiedus, lies ir puoš bažnyčių kielikus. Tą amatą Jonas Poškus jau baigia išmokti. Į šį jo verslą įeis ir brangiųjų akmenų rūšiavimas ir jais prekyba. Tai štai kuriuo keliu dabar eina Jonas Poška.

VALAUSKŲ ŠEIMYNOJE

Besivaikščiodams New Britain lietuvių keliais, kiek praalkau ir užsukau į vieną restoraną, o čia ir išgirstu šeimininkę, besikalbančią su savo sūnum gražiai lietuviškai. Tai buvo Stasė Valauskienė, kuri yra su savo vyru Stasiu Valausku puikaus lietuviško restorano savininkai. Tačiau ne tik sūnus Edmontas gražiai kalba lietuviškai ir jų duktė Birutė, jau baigusi Highscool, taip pat gražiai moka savo tėvų kalbą. Edmontas dar mokosi vidurinėje mokykloje. Sunku vis priminti tas kalbas ir tuos atsidūsėjimus, kuriuos girdi lietuviuose ir visose kolonijose. Tačiau kokia tėvynės pasiilgimo gija pynėsi mano pasikalbėjime su Stase Valauskiene. Ji, kaip ir jos vyras Stasys,— žemaičiai. Ir kas nepasiilgs tų senosios tėvynės laukų, juo labiau dabar, kada juos ašaromis ir krauju laisto mūsų seserys ir broliai.

LIETUVIŲ KLUBAS

Betraukdamas į didesnį lietuvių būrį, į Lietuvių klubą, gatvėje, prie Žeonio siuvyklos, sutinku būrį lietuvių. Jie čia kalba garsiai, politikuoja, kaip Lietuvoje kaimuose sakydavo kriukiuoja. — Čia mes karą pradėjome, čia jį ir pabaigėme, — tarė vienas iš būrio. Ir taip čia kas vakarą, jei ne lyja ir jei ne per šalta, susirenka būrys lietuvių papolitikuot, o kai sužonojo, kad aš iš Brooklyno, jie ir pradėjo mane klausinėti kaip Antanas Vikrikas, kaip Antanas Mikalauskas ir t. t. Mat šiuodu abu Antanai kadaise gyveno New Britaine. Bet ėjau toliau į lietuvių klubą. O čia tai tikrai spiečius lietuvių. Ir čia tikrai įsitikinau, kad dar daug Amerikoje turime užeigos namų, kuriuose tikrai lietuviški papročiai klesti. Orkestras groja taip, kaip aš girdėjau grojant Lietuvos mažuose parengimuose. Žinoma, lietuviška nuotaika klubui suteikia pats klubo šeimininkas J. Ragelis. O kiek tas žmomoje. Ir taip atvykęs iš Betygalos A. S. Petrauskas šiandien Amerikos lietuvių biznierių tarpe stovi viršūnėse. Jis rūpinasi bizniu, o žmona Marija, besirūpindama dukrelės Jenetos auklėjimu, spėja ir didelio biznio sąskaitas ir knygas sutvarkyti. Tačiau motina neturi daug vargo su tokia gabe dukrele, kuri tik eidama dvyliktus metus, jau yra 2-nd grade Junior Highshool.

(Nukelta į 3-čią pusl.)

HARTFORDO LIETUVIŲ ŽINIOS

GRAŽUS KONCERTAS

Užpraeitą sekmadienį įvyko ALP Klubo koncertas 5 metų klubo rūmų įsteigimo sukakties minėjimo proga. Koncertą davė du žymūs menininkai — operos dainininkė p-lė Suzana Griškaitė, talentinga Hartfordo lietuvaitė ir dainininkas A. Juška iš Bostono. Tai buvo tyro meno koncertas, kurio įspūdžių ilgai neužmiršti mūsų publikai. Tokių koncertų retenybė lietuvių kolonijose.

Apie šiuos du mūsų talentingus menininkus netenka daug kalbėti, bet tenka pasakyti, kad juodu šviesios meniškos žvaigždės, labai talentingi. Juška pirmą kartą pasirodo mūsų scenoj ir paliko malonius įspūdžius, gi mėgiamoji mūsų miesto lietuvaitė, operos artistė, Griškaitė jau bene trečiu kartu koncertavo savo gimtiniame mieste. Tai žavėjanti dainininkė. Programa susidėjo iš 24 dainų solo ir duetų. Publika dainininkus sutiko ir palydėjo gausiais aplodismentais.

Publikos buvo arti 500 žmonių, daug svečių amerikiečių, žymių meno mėgėjų, politikų, miesto burmistras su žmona William Mortensen, klubo advokatas teisėjas Cornelius Moylan, kandidatas į burmistrus (republ. partijos), taipgi, atsilankė keletas žymių svečių iš Waterburio, New Haven, New Britain ir kitų miestų, jų tarpe žymus waterburietis p. Snyder, kandidatas į burmistrus.

Koncerte buvo daug karių lietuvių ir amerikiečių, jų tarpe grįžęs Jonas Medonis iš Europos, Karininkai: kapit. L. Mašiotas, leitenantai Žukas ir Norkus ir keletas kitų, kurių pavardžių nesužinojau, teisėjas Nash ir jo brolis kapit. Nash iš Rockville bei keletas civilių meno mėgėjų. Visi jie buvo patenkinti lietuvišku koncertu ir mūsų menininkų talentais.

Pertraukoj pasakė trumpas gražias kalbas burmistras Mortensen ir p. C. Moylan, gražiai įvertindami mūsų kultūrinį veikimą, meną ir meniškus talentus, lietuvių pažangą ir klubo kūrybos darbus. Po koncerto svečiai paviešėjo klube, jaunimas pašoko auditorijoj. Žodžiu, klubiečių sukaktis labai šauniai paminėta. Programą atidarė klubo pirm. J. Pilkauskas, pasakydamas keletą žodžių ir supažindindamas artistus su publika.

V. rep. M.

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

JOHN LUKAS
GERIAUSI VALGIAI IR GĖRIMAI
543 N. 12th Street,
Philadelphia, Pa.

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

EDWARD MILAKNIS
PHILA. GASKET MGF. CO.
F and Atlantic Streets,
Gaskets, Washers,
Metal Stampings.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

Smulkus skelbimas
Ieškomas virėjas. Geros sąlygos, geras atlyginimas. Kreipkitės pas Ch. Rupšis 237 Main St., Amsterdam, N. Y.

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

Dr. William A. Bulerich
148 Grand Street,
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-5424
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
nuo 2 iki 5 p. p.
ir pagal susitarimą.

Dr. M. J. COLNEY
148 Grand Street,
Waterbury, Conn.
Tel.: 3-4747
Priėmimo valandos nuo:
10 iki 8 v. v.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox St., Waterbury, Conn.

CHARLES STRICKULIS
MAISTO KRAUTUVĖ
851 Bank St. Waterbury, Ct.
Telefonas 4170

KRUGELIO DEGTINĖS KRAUTUVĖ
GREEN ir JOHN STREET KAMPAS
Waterbury, Conn.
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Tel. 3-9658

Kanapickas Kepykla
Lietuviška duona — tortai vestuvėms ir parėms
PRISTATOMA Į NAMUS
Užeikite arba telefonuokite
520 HUDSON AVENUE,
ROCHESTER, N. Y.
Tel.: Stone 4317

STANLEY TOLIUS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel.: Naugatuck 4864

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA
Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graž. koplyčia erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.

ARROWHEAD RESTAURANT
Edward Jennings Zdančiukas, sav.
Įvairios rūšies gėrimai ir valgiai.
Puiki vieta, pavyzdingas patarnavimas
208-212 EAST MAIN ST., NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 6887.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

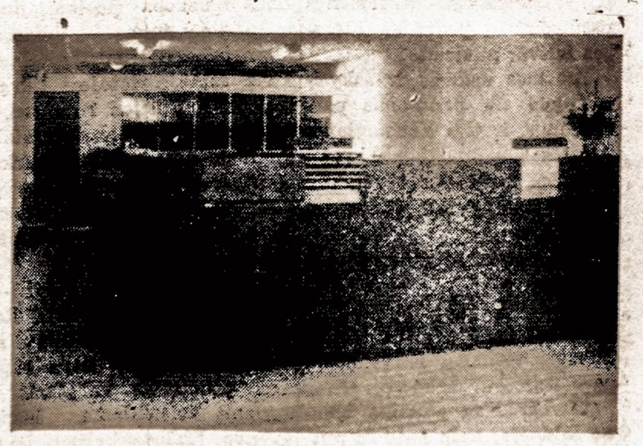

(Pirmoji Lietuvių Paskolos Bendrovė Philadelphijoje)
Įsteigta 1901 m.
CHARLES S. CHELEDEN, vedėjas
Jūsų santaupos garantuotos federaline apdrauda
Mes mokame 3 nuošimtį
204 North Broad Street, Philadelphia 2, Pa.
Tel.: RIT 7726

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Karių motinų vakaras. Daug dalyvaus II Misijoj. Veteranų Parengimas. Legislatūros specialė sesija. Lietuvai vaduoti Sąjungos vakaras. Legionierių rezoliucija Kongreso Rekorduose. Ponia Gutauskienė sveiksta.

BALTIMORE, MD. — Spalių 28 d., vakare, Lietuvių Salėje, Karių Motinų Klubas surengė gražų bankietą priėmimui iš tarnybos grįžusių karių. Stalai buvo papuošti gėlėmis ir kupini valgių. Salė pilna žmonių. Po puikios vakarienės, programą pradėjo Karių Motinų Klubo pirmininkė, ponia Nellie Miliauskienė, motina penkių sūnų, kurie visi buvo Amerikos militarinėj tarnyboj. Ji perstatė kapitoną, (kapelioną, tik grįžusį iš Europos karo zonų) kun. Keidošių vakaro vedėju. Kalbėjo Marylando Seimo narys, adv. Nadas Rastenis, dr. Urlakis, kapitonas — dentistas Starinskas, laivyno leit. Survila, kun. dr. Liūdas Mendelis, dr. Žeelvis, Julė Rastenienė, veteranas Lusby, ir laidotuvių direktorius J. Kašinskas. Kalbose buvo sveikinami grįžę kariai. Pokilis baigėsi Amerikos himnais ir, galiau, tri mito malda už kare žuvusius.

Vakaras buvo gražus ir įspūdingas. Svečių buvo į 400. Jų tarpe per 100 karių. Čia matėsi kareiviai, jūreiviai, kor poralai, saržantai, leitenantai, kapitonai ir linksmi jų motinų veidai. Bet buvo ir ašarotų motinų, kurių sūnūs niekados negrįš. Apie 20 Baltimorės lietuvių jaunuolių paguldė galvas karo laukuose už Amerikos laisvę.

***

Baltimoriečiai sujudo sukruto vykti Misijon Washingtone. Organizacijos renka delegatus. Karių motinos, buvusios pirmoj Misijoj ir lankiusios Baltąjį Namą, rengiasi važiuoti ir atsivežti savo sūnus karius. Iš tikrųjų, būtų įspūdinga, kad tie puikūs kariai, kurie buvo karių motinų bankiete, susirinktų Washingtone. Mūsų sostinė pamatytų, kad lietuvis, lygiose aplinkybėse, kare bei taikoj, užpakaly kitų nepasiliks, kad lietuviai yra gabūs žmonės, kad jų valdymui nereikia jokių "atėjūnų."

***

Amerikos Legijono Lietuvių Postas 154 rengia lapkričio 10 d. "dolerinę parę," Lietuvių Salėje. Prie šio Posto daug dabar grįžusių karių prisirašo. Postas smarkiai didėja. Nepoilgo jis taps viena žymiausių vietos organizacijų.

***

Lapkričio 5 d. prasideda Marylando Legislatūros specialė sesija Annapoly. Legislatūros narys, adv. Nadas Rastenis, mano, kad ta sesija ilgai nesitęs, nes ji yra šaukiama tik Baltimorės taksų ir porai kitų dalykų.

***

Lietuvai Vaduoti Sąjungos 4 Skyrius rengia draugišką vakarą lapkričio 24 d. Lietuvių Salėje. Bus daug naujanybių ir linksmybių. Kazys Stupuras gros dviem armonikoms.

***

Legijonierius, adv. Rastenis gavo nuo kongresmano D'. Alesandro, Jr., laišką su iškarpa iš "Congressional Record," kur yra įdėta Lietuvių Legiono Posto rezoliucija. Postas rezoliuciją įteikė Marylando Legijono Departamento konvencijai. Rezoliucija priimta ir bus pateikta Legijono nacionalėje konvencijoje, Chicagoje.

***

Gera Lietuvai Vaduoti Sąjungai narė, pone Adelė Gutauskienė, uolaus sąjungiečio Juozo Gutausko žmona, buvo ligoninėje ir turėjo sunkią operaciją. Dabar jau grįžo į savo gražius namučius ir baigia sveikti.

J. L.

BALTIMORĖS PADANGĖJE

P. P. Jaras

NETIKĖTI MOKESČIAI

Vincas Kudirka, važiuodamas namo į Mass. valst., iš Californijos su savo jauna žmonele Eugenija spalių 30 d. trumpai buvo sustoję Baltimorėj pas Jarus ir, ta proga atlankė ir kitus savo gimines, būtent, Skulius ir Gapšius.

V. Kudirka tarnavo Pacifiko salose 3 metus ir išgyveno daug baisenybių. Sakė, kad ne tik karo baisenybės juos vargino, bet ir dideli karščiai, kur nakties metu siekdavo 120 laipsnių, o dieną iki 140 laipsnių. Sakė, kad jūrininkai ten visai nevilki drabužių, o tik trumpas kelinaites. Kūnas nuo tokio didelio karščio buvo visai nupuslėjęs, o kai juos perkėlė iš tų Pacifiko salų į Californiją, tai nuo kūno keliom eilėm nusilupo oda.

Perkėlus juos iš Pacifiko salų į Californiją, kur juos ir paliko iki karo pabaigos, jo jauna žmonelė Eugenija su dukrele (jie buvo vedę prieš karą) nuvažiavo pas savo my limą vyrą ir ten abu išgyveno net 4 mėn. iki jis tapo gar bingai paleistas iš tarnybos.

Kadangi tuo laiku iš Californijos nebuvo galima gauti traukinių, nes buvo perpildyti, o busų šoferiai streikavo, tai Kudirka nusipirko seną automobilių ir leidosi linkui namų, kurių jie taip jau buvo išsiilgę. Tik į vienuoliktą dieną pasiekė Baltimorę, kur ir apsistojo Vienai dienai pa i sėti.

Kudirka, grįžęs namo, mano eiti į mokyklą, nes valdžia duoda jam 3 metų mokslui stipendiją.

Mes linkime V. Kudirkai sėkmingai tęsti mokslą ir atsiekti savo tikslą.

P. P. Jaras

Pagerbimas

PHILADELPHIA, PA. — Šiomis dienomis Žemaičių namuose, 1201 Green St., įvyko draugų pobuvis, kuriame buvo pagerbta plė Frances Siedlik, neseniai baigusi dentisterijos mokyklą. Baigusi šią mokyklą, p-lė Siedlik rengiasi tolimesnėms studijoms.

— Dorwerden, anglų zonoje, veikia lietuvių gimnazija ir eina Kazio Kemėžio redaguojamas laikraštis Lietuvis.

MUMS RAŠO

Gerb. Redakcija

Ačiū, kad nesulaikėte siuntinėję laikraštį.

Mane ištiko nelaimė. Susirgau gegužio 15 d. ir atsi dūriau ligoninėje. Turėjau dvi operacijas, kurių metu man nupiovė koją. Grįžau namo rugsėjo 24 d. Namie baigsiu sveikti ir dabar jau vaikščioju su lazdomis pasiramščiuodamas. Mano prenumerata baigėsi liepos mėn. todėl dabar siunčiu pašto perlaidą.

Linkiu Jums sėkmingai darbuotis Lietuvos labui.

J. Urbaitis

Donora, Pa.

IEŠKOMI

APANAVIČIUS, Juozas, kilęs iš Daugelajčių km., Kybartų vls., Vilkaviškio ap.

AUGUSTINAVIČIUS P., prieš karą gyvenęs Chicagoje ir pažįstantis Bagdonų šeimą iš Milašaičių km., Rasenių apskr.

DAMBRAUSKAS, Ignas, gyvenęs prieš karą netoli Chicagos ir valdęs 80 margų ūkį, dabar jau gali būti apie 70 metų ar daugiau.

DAMBRAUSKAITĖS, Ona ir Stefanija, Igno dukterys, dabar jau ištekėjusios, bet po vyrais pavardės nežinomos

DAUGELEVIČIUS, Juozas, kilęs iš Grybelių km., Utenos apskr., į Ameriką atvykęs prieš 1914 metus.

DMITRASH, A., anksčiau gyvenęs New Yorke, 1473 3-rd Ave.

DUDLEY DULEVIČIUS, Adolfas, sūnus iVnco, kilęs iš Biržių kaimo. Radviliškio valsč., jau ilgus metus gyvenantis Chicagoje ir turintis ten savo namus, biznį.

GOŠTAUTIENĖ Purickaitė,

MATIKEVIČIUS, Andrius, gyvenęs Harstharne, Okla.

MATUTIENĖ Lekštutytė, Agne, o taipgi jos duktė Stefanija ir sūnus Stanley gyvenusi Freehold, N. J.

MAŽLYS, Antanas, sūnus Petro, kilęs iš Gučiūnų k., Skapiškio v., 1922 m. iš Chicagos persikėlė į Detroit, Mich., kame ir dabar gyvena.

MISIUNAS, Romualdas, sūnus Juozo, kilęs iš Raikėnų k., Pandėlio vl., Rokiškio aps. į Ameriką išvykęs 1912-13 m. ir gyvenęs Kalifornijoj.

MONKEVIČIENĖ Bubliauskaitė, Albertina, gyvenusi Detroit, Mich.

NOREIKA, Juozas, gyvenęs Ohio valstybėje.

PADLESKIS, Kazys, sūnus Kazio, gimęs Sibire, Rusijoje, ir Amerikoje visą laiką gyvenęs Chicagoje.

PAŠKEVIČIUS Povilas, gyvenęs ar tebegyvena Chicago.

PATAŠIUS, Jonas, gyvenęs 229 York St., Brooklyn, N. Y., ir turėjęs vaistinę.

PELAITINIENĖ, Karolina

RATKAITĖ, Elžbieta, kilusi iš Manikūnų km., Salančių v., Biržių apskr.

RIMKAI, Antanas ir Adėlė, prieš ištekant Abelytė.

RINDEIKIENĖ, Magdelena, prieš karą gyvenusi New Yorke.

SAKALAUSKAITĖ, Ona, gyvenusi Klaipėdoje ir į Ameriką išvykusi 1938 m.

SAPIEGIENĖ Lukšytė, Morta duktė Prano, kilusi iš Ramygalos valsč.

SAVICKAI, Domininkas ir Vincas.

SIMUČIAI, Liudvikas ir Ona, ir taip pat Amerikoje gimę jų vaikai Justinas, Ani cetas ir Juzefa. Jie visą laiką gyveno Chicagoje.

ŠNARTUSEVIČIENĖ, Salomėja, Amerikoje žinoma dar ir pavarde Smith, o taipgi ir jos dukterys Marija ir Elena.

STANKEVIČIAI, Antanas, Julius ir Mykolas, Adomo sūnus, kilę iš Vilkijos val., Kauno apskr.

ŠVILIENĖ ir jos duktė Birutė, kuri baigė Telšiuose gimnaziją ir 1932 metais išsikėlė į Ameriką pas vyrą.

ŠIMKUS, Kazys, išvykęs Amerikon apie 1927 m. ir gyvenęs Čikagoje, ar Bostone.

ŠILINSKAS, Antanas, gyvenęs ir gal tebegyvenąs Brooklyn, N. Y.

ZAKARAUSKAI, Ignas ir Kostantas.

Ieškomieji asmenys arba apie juos žinių turintieji prašomi skubiai atsiliepti į:

Consulate of Lithuania
30 N. La Salle St.
Chicago 2, Ill.

LIETUVIŠKOJE CONN. PADANGĖJE

(atkelta iš 2 pusl.)

GEROS NUOTAIKOS ANDRIUS ŠVIRINAS

Kaip pasimatai su vienu, tai su kitų newbritainiečių lietuvių, negali aplenkti Andriaus Švirino, kurio puikioje svetainėje tiek daug lietuvių susirenka. Andrius Švirinas, tai vyras, kuris visada geroje nuotaikoje, visada linksmas, o ir kitus taip nuteikia. Jo di džiulėje svetainėje susirenka daug lietuvių. Jis pastebi kiekvieną, su kiekvienu gražiai ir pasikalba. Į Ameriką atvyko prieš 40 metų. Kaip kiekvienas ateivis, jis pradžioje sunkiai dirbo įvairų darbą, bet jau daug metų, kaip sėkmingai yra biznyje. Jis dažnai atvyksta į Vienybės parengimus, taip pat žada atvykti ir į Vienybės jubiliejinį parengimą.

ILGISI RADIJO PROGRAMOS

Lietuviai New Britaine pasiilgsta radijo programos, kurią šešis metus taip sėkmingi vedė A. Rekus. Tačiau visi karo sunkumai sutrukdė šį lietuvį nuo tokio gražaus lietuviško darbo. Pereitą vasarą A. Rekus laikė vasarvietę netoli Bridgeporto. Po sėkmingos vasaros, A. Rekus vėl New Britaine, o čia jį visi taip ir klausią: "kada pradėsi radijo programą?" A. Rekus nežino, ar galės pradėti ąt sunkų lietuviško žodžio skelbimo darbą. Tačiau daugelis jį ragina, daugelis laukia vėl to gražaus lietuviško žodžio radijo bangomis.

PAS POVILĄ VIŠNIAUSKĄ

Lietuviška spauda, kaip ir lietuviškas radijo suartina lietuvišką Amerikos visuomenę, tad kas skaito Vienybę, kiekvienas žino, kad New Britain yra Povilas Vyšniauskas, kurio paveikslą matome kiekviename Vienybės numeryje, kurį jis dabar laiko, apie kurį mes žinome iš Vienybės pranešimų. Povilas nėra seniai biznyje, bet kiekvienas stebisi, kaip jis sugebėjo per tą trumpą laiką savo biznį taip išvystyti. Sėdėdamas jo svetainėje, aš galvojau šiuo klausimu, bet tik čia gali surasti atsakymą. Povilas moka kiekvieną, lietuvį ar kitatautį, draugingai pakalbinti. Stebėdamas jį, vaikščiojantį svetainėje, tiesiog stebiesi, iš kur tas žmogus turi tiek energijos, iš kur jis randa tiek jumoro, tiek gražių žodžių kiek vienam, kas čia ateina pasišildyti. Ir jis moka kiekvieną sujaudinti, pralinksmintį ir pakalbėti. O to pasekoje, jo vieta visados pilna. To pasekoje, jis šiandien yra savininku didžiulio bloko, kuriame telpa 6 namai. Patį savo restoraną jis patrigubins. Nupirkęs šalinį namą, jį sujungs su savu ir padarys didžiausį restoraną. Bet ne jis vienas, jo pastangas stipriai remia ir jo žmona Michailina, Sakalauskaitė iš Pašešuvės. Jie ne tik gražiai veda biznį, bet lietuviškoje dvasioje augina ir saso šeimą, kurių Jonas, vidurinys sūnus, jau kitais metais pradės studijuoti mediciną Yale universitete. Duktė Irena dar tęsia studijas viduri nėje mokykloje, o vyriausias sūnus Pranas padeda tėvams biznyje.

Ar blogoje ,ar rūpestingoje nuotakoje ateini pas Povilą Vyšniauską, su juo atsisvei kini gražiausiai nusiteikęs.

Netoli iš čia reikėjo eiti, kad suradus kitą lietuvį biznierių, o tai

J. PUSTELNINKAS

Kai aš džiaugiausi savo tau tiečio J. Pustelniko puikiomis įvairių maisto produktų prikrautomis lentynomis, jis vartė lietuvišką laikraštį, nes dienos darbai buvo baigti, o likusius tvarkymus darė jo sūnus ir kiti darbininkai. Ilgus metus jis varo maisto biznį. Jis tame biznyje buvo sėk gus dirbo Lietuvos gerui, Lietuvos laisvės iškovojimui, kiek jis dirbo lietuviškai spaudai...

Ir šiame klube sutinki daug ir visose srityse besidarbuojančių lietuvių. Štai čia sutikau Juliją Janušonytę. Apie ją aš daug New Britone girdėjau, daug kas man sakė, kad tai veikliausia vietos visuomenėje moteris, o ypatingai parapijos ir katalikiškose organizacijose. Ji, berods, septynių draugijų vadovybėje. Ir ji nepavargsta. Tai darbšti čia gimusi lietuvaitė.

Kad ir taip švariame, gražiame New Britain mieste bevaikščiodamas, Lietuvos laukų žmogus pasiilgsti gamtos ir rudenuojančių sodų. Kad žinočiau, jog ne vien Roches-ter, N. Y. turi gražius parkus ir sodus, vienas naujas mano pažįstamas išsivežė mane už miesto, rudenojančiais parkais pasigrožėti. Tikrai, tai gražus parkas, bet jame važinėdamas prisimeni ir Rochesterį.

PAS WINDSORO LIETUVIUS

Iš New Britain parko pasukome į plačius vieškelius, o jų pašalėse ūkiai, rodydamas juos, mano palydovas ir sako: "štai čia lietuviai, štai čia vėl lietuviai." Ir kur jų nerasi? Atvažiuojame ir į Windsor, Conn. Žinojau apie tą miestą, nes Vienybė seniai ten turi nemažai skaitytojų, bet nė vieno lietuvio nepažinojau. Buvome alkani ir sustojome užkąsti, ilgai sėdėję automobilyje, daug kalbėję, pasidarėme tylūs, tad ir mano vadovas nepaaiškino, kad mes užkandžiui sustojome lietuviškoje vietoje.

Štai ir šeimininkai, Reymondas ir Monika Valin — Valungevičiai. Reymondas gimęs Merkinėje, Alytaus apskrityje, o jo žmona Monika — šiame krašte, lietuvių Siručių šeimoje. Ir kada kalbas tesėme, kurių su šiais širdingais žmonėmis netrūko, papasakojo savo gražiuosius įspūdžius iš Lietuvos kurią je lankė 1927 metais. Gyvenome Birutės viešbutyje pasakoja Valungevičiai, Reymondas išeina į miestą ieškoti Onos Katkauskaitės, kuri tuo metu muzikos mokėsi Kaune. Mat, Ona Katkauskaitė dabartinė Metropolitan operos žvaigždė, gimė ir augo tame pat mieste, jos ilgai, jaunystės dienomis, draugavo. Valungevičiai negali užmiršti to ieškojimo ir to suradimo. Mat, kaip tik jis išėjo iš viešbučio, čia ir sutiko Oną Katkauskaitę.

Daug kalbėjome su šiais mandagiais lietuviais jų gražiame restorane ,bet dar daugiau kalbų atsirado jų farmoje. Netoli miesto jie nusipirko nedidelę farmą su didžiuliu namu. Šiandien jis toje farmoje augina apie 600 kalakutų, dalį jų sunaudos savo restorane, o dalį parduos. Taip pasisvečiavę pas gerus windzoriečius lietuvius, pasukome atgal, bet, važiuodami per Hartfordą, negali žmogus aplenkti tą gerąjį san darietį Stasį Vedeikį. Jis vyras iš liemens ir iš stuomens. Tai tikras žemaitis tų stiprių senovės žemaičių atstovas. Kaip mūsų protėviai gynė Lietuvą, taip šis žemaitis gina lietuvių tautines teises Amerikoje. Jis ir kilęs iš garsiųjų Žemaitijos Kražių.

IR VĖL NEW BRITAINE

Pagaliau ir vėl New Britaine. Liko daug nematytų žmonių, bet kaip spėsi visus juos pamatyti. Užsukau pas laidotuvių direktorių Antaną Venckūną. Jis kaip tik buvo užimtas, nes teikė savo patarnavimą dviem laidotuvėm. Dėl laiko stokos nedažnai gali atvažiuoti į Brooklyną, bet žada į Vienybės koncertą atvažiuoti. Siuntė savo linkėjimus Juozui Garšvai.

Štai ir paskutinės valandos New Britaine. Sėdžiu su Petrausko viešbučio prievaizda prie vieno stalo ir tas žmogus, (kaip gaila — pamiršau jo pavardę) pasakojo man tą istoriją, kuri mane jaudino, bet tokių istorijų Amerikoje dešimtys tūkstančių.

— Dirbau visą gyvenimą, pasakoja tas betygalietis. Po pereito karo, siunčiau pinigus žmonai, kad atstatytų ūkio triobesius. Reikėjo dukterims pasogą duoti, kur gaus iš mažo ūkio, kaip norėjos, kaip nenorėjos važiuoti Lietuvon, dirbau toliau išmokėjau sudėjęs merginoms pasogas. Mano kaimas kėlėsi į vienkiemius, tęsia senukas, vėl reikia pinigų, dirbu, vargstu siunčiu pinigus. Mano žmoną su sūnumi įsikūrė vienkiemyje, dar dirbau, kad tuščiomis iš Amerikos negrįžus. Besiruošiant važiuoti, kilo karas. Girdėjau, kad vėl mūsų kaimas visas sudegė. Taip visos pastangos ir nuėjo niekais. Taip dabar...

Žmogus negalėjo baigti savo liūdnos istorijos. Negalėjęs baigti klausyti liūdnos žmogaus gyvenimo istorijos, pasukau stotin ir atgal į New Yorką.

V. Bartus.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street,
PHILADELPHIA. PA.

V. MITRIKAS
MAISTO KRAUTUVĖ
19 WASHBURN STREET,
Worcester, Mass.
Tel.: 34349.

Kaunas Baking Co.
Lietuviška ir amerikoniška duona, pyragai
PRISTATOME Į NAMUS
304 OLIVIA STREET,
McKEES ROCK. PA.

GAZOLINO STOTIS
JONAS BABLINSKAS ir SUNUS, sav
Važiuojant Main Rd. 5 tai geriausia vieta sustoti
245 E. Main St., kmp. John St
AMSTERDAM. N. Y.

SALADAS GRILL
VYNAS — DEGTINĖ — ALUS
GERI UŽKANDŽIAI
22 SHULER STREET,
AMSTERDAM. N. Y.

Rupšio Restauranas
Puikūs valgiai, gėrimai
Geras patarnavimas
Graži svetainė ir baras
237 MAIN STREET,
AMSTERDAM. N. Y.

Stokna's Liquor Store
Įvairių rušių vynai, likeriai ir degtinė
225 E. MAIN STREET,
AMSTERDAM. N. Y.

LIETUVIAI BIZNIERAI BALTIMORĖJE

CRYSTAL TAVERN
John J. Dekinis, sav.
1509 W. BALTIMORE ST.,
Baltimore, Md.
Tel. Gil. 7281

BROOKS TAVERN
504 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 9606

WALTER CAFE
Walter Medzveckas, sav.
1124 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.
Tel. Calvert 2284

JUOZAS KAŠINSKAS
Laidotuvių Direktorius
602 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.
Patarnavimas dieną ir naktį.

JONAS GRIČENA
LIETUVIŠKA UŽEIGA
661 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.

IDLE HOUR TAVERN
J. M. Waisengoff, sav.
Šokiai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 9 v. v. iki 2 val. ryto
Svečiai, atvyke iš kitų miestų, kviečiami užeiti į šią puikiausią lietuvišką užeigą
1417 W. BALTIMORE ST.,
BALTIMORE. MD.

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
veda
adv. Joseph B. Gailius
317 E St. (Broadway kamp.)
South Boston, Mass.
Tel.: SOU 2732

SILVER CAFE, Inc.
S. ZAVADSKAS, sav.
Visų South Bostono lietuvių kelio galas
324 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.

BORIS BEVERAGE CO
220 E St., So. Boston, Mass
Pristatomas tonikas, vynas ir alus baliams, vestuvėms į namus ir sales.
Savininkai:
JUOZAS ARLAUSKAS
ir
JUOZAS SKENDALIS

CENTRAL CAFE
P. JANUKONIS, sav.
21-23 BROADWAY,
METHUEN, MASS.
Tel.: 9841

LAISVOJI LIETUVA
Patriotinis Pietų Amerikos lietuvių žurnalas. Metinė prenumerata tik 1 doleris.
LAISVOJI LIETUVA
Calle Rio de Janeiro 4001.
Villa del Cerro. Montevideo.
Rep. O. del Uruguay.

PAUL'S RESTAURANT

PAUL VIŠNIAUSKAS
31 SPRING STREET, NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 8774.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis

PUBLISHED EVERY FRIDAY
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-0862

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $3.00
Kituose kraštuose $3.50

Advetising rates on application

Tremtiniai

Iš gaunamų lietuviškų laikraščių, leidžiamų Vokietijoje, mes galime susidaryti apytikrį Lietuvos tremtinių, atsidūrusių vakarų Europoje gyvenimo vaizdą.

Pirmiausia reikia pasakyti, kad patys spaudos leidiniai, turint mintyje sunkias tremtinių ekonomines sąlygas, yra stačiai pavyzdingi. Spauda švari, o laikraščiai gyvai redaguojami.

Kitas dalykas, tai tremtinių organizacijos ir drausmės dvasia. Visoje eilėje stovyklų veikia mokyklos ir net vaikų darželiai. Visose lietuvių stovyklose, tiek amerikiečių, tiek anglų, tiek prancūzų zonose, rytais ir vakarais vyksta tautinės vėliavos pakėlimo ir nuleidimo ceremonijos. Visur ruošiami muzikos ir dainų koncertai, kuriuose noriai dalyvauja sąjungininkų aukštieji kariai, neišskyrus paties gen. Eisenhowerio.

Bet svarbiausia — visuose Lietuvos tremtiniuose vyrauja viena stipri mintis, tai grįžimo į Lietuvą, laisvą ir nepriklausomą Lietuvą, mintis.

Gaila, kad iki šiol tarp Vokietijos ir Amerikos dar nėra normalaus pašto susisiekimo. Kai šis trūkumas bus pašalintas, tarp Lietuvos tremtinių Vokietijoje ir jų giminių Amerikoje, be abejonės, prasidės glaudesni santykiai. Tai, žinoma, bus didelė moralinė ir materialinė pagalba tremtiniams Vokietijoje.

LIETUVIŠKOS VIENYBĖS BEIEŠKANT

Rašo A. DAUJĖNAS
Vienybės bendradarbis Europoje

KETURIOS GRUPĖS

Daug gali būti pašauktų, bet maža išrinktų. Jaučiu visą pavojų ir atsakingumą, iškeldamas tokį jautrų klausimą. Bet kiekvienas, kas giliau pažįsta lietuvių tautos ir valstybės gyvenimą ir kas objektyviai pajėgs išmatyti mūsų visuomenės tikrąjį įvairiaspalvį veidą, tasai turbūt sutiks, kad iš tokių politiškai idėjinių grupių ar srovių stambiausias ir pagrindines mes turėjome ir tebeturime keturias. Vistiek ar skaičiuotume nuo kairės ar dešinės, ar vidurio. Kadangi daugelis sako, jog pasaulis dabar yra pasviręs kairėn, tai ir mes pradėkime nuo kairiųjų. Tos grupės vadinasi:

1. socialistai — socialdemokratai.
2. demokratai — valstiečiai liaudininkai
3. katalikai — krikščionys demokratai
4. nacionalistai — tautininkai.

Prieš pereidami prie smulkesnio tų srovių apsibrėžimo, turime paliesti dar du klausimus.

APIE KOMUNISTUS

Lietuvoje labai garsiai, o Europoje visiškai tyliai dar kalbama apie Lietuvos komunistus. Pas jus Amerikoje irgi kai kas muša bubną (nors klausytojų maža) apie lietuvius komunistus, "visų išeivių vadus"... Saujelė jų tebūtų ar ir visas legionas,— čia vistiek. Lietuviškosios vienybės dalyvis tegali būti tas, kas stoja už lietuvių tautos laisvę ir Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Kas palaiko Lietuvos nepriklausomybės žudiką, kas remia ir liaupsina okupuotą (raudonas jis būtų rudas ar juodas, tas yra lietuvių tautos išgama ir Lietuvos valstybės išdavikas. Gal atleistina kai kuriems tiems nelaimingiesiems, kurie Lietuvoje turi prisitaikinti laikinai smurtui ir veda "dvigubą žaidimą". Bet Amerikoje niekas prievartos nevartoja, ir čia komunistų išdavikiškumas, išsibraukimas iš lietuvių tautos tarpo, yra apgalvotas, sąmoningas ir be jokių pateisinimų. Gaila mums kiekvieno nuklydusio tautiečio, bet ne viena mūsų tauta tegimdo išgamų ir niekšų...

Dėl to neverta nė rašalo veltui eikvoti. Čia viskas savaime aišku. Beje "lietuvių" Amerikos komunistų problema dabar įgauna ir visai naują atžvilgį.

TURĖS GRĮŽTI...

Pagal Rusijos dabartinį griežtą nusistatymą tie "lietuviai" komunistai, kurie tebėra Lietuvos piliečiai, dabar netrukus turės **būtinai** grįžti į Lietuvą, nes jie laikomi patapę SSSR piliečiais. Tatai, žinoma, neliečia "lietuvių" komunistų, USA piliečių. Bet reikia manyti, kad jų komunistinis idealizmas ir moralinis jautrumas bus toks didelis, jog jie ilgai šioje šlykščiai buržuazinėje Amerikoje daugiau nebekentės, nebeeikvos bergždžiai savo energijos ar liežuvio ir — su didžiausiu entuziazmu skubės važiuoti į Sovietų Sąjungos "lietuviškąją" Respubliką, į tikrą didžiąją Lietuvą nuo Vilniaus iki Karaliaučiaus, kad ten prasmingai ir realiai prisidėtų prie tikrojo socializmo statybos. Juk reikėtų būti aiškiu bepročiu, kad iš kapitalistinės vergijos pančių nenorėtum ištrūkti ir pirmu lėktuvu skristi į tikrąjį socialistinį rojų. Ten jiems bus daug darbo ir laisvų vietų. Jie, tikrieji ir ištikimieji laudies sūnūs, čia bent iš dalies užkiš spragas, kurias padarė mūsų neištikimieji liaudies priešai, biaurūs fašistai pabėgėliai, išplėšę iš Lietuvos tiek daug darbo rankų ir komunistinio rojaus statytojų.

Taigi, Amerikos lietuvių komunistų klausimas, atrodo, greit turės radikaliai išsispręsti, ir net jei mes norėtume, tai greit nebebus ko traukti prie vienybės. Jie parduos savo automobilius (sovietų tėvynėje juk yra daug geresnių!), atsisakys mizerno ir vergiško darbo (biauraus kapitalistų išnaudojimo!) fabrikuose ir dirbtuvėse, kasyklose ar ūkiuose, uždarys savo bučernes ir saliūnus, o taip pat likviduos namus, nuosavybes ir redakcijas, — ir tiek juos mes bematysime! Nebent gal likusiems pažįstamiems dar parašys laiškų, kaip malonu ir gera statyti socializmą išvaduotoje didžiojoje tėvynėje.

MES NELIŪDĖSIME

Atvirai kalbant, mes kiti lietuviai dėl to labai neliūdėsime. Aš manau, reikėtų dargi džiaugtis ir objektyviai suprasti, jog tai gal yra vienintelė jiems proga tikrai ką nors naudingo Lietuvai padaryti. Juk jie Lietuvoje bent padidins lietuviškai kalbančių gyventojų skaičių! O kadangi jie skelbiasi esą patys didžiausi patriotai, tai padidins ir patriotų skaičių, ypač kai dabar tiek daug išbėgo iš Lietuvos bailiųjų ir netikrųjų patriotų... Tuo dalyku ir mes esame suinteresuoti ir todėl nuoširdžiai džiaugiamės. Jie dirbs Lietuvoje, mūsų tėvynės žemės gerovei, su įkvėpimu ir entuziazmu, kol daugumai iš jų nepagalvotų nesąmonių tauškimą enkavedistai nuo pakaušio per kulnis nuners kailį. Dėl to tai, žinoma, bus kiek liūdniau. Bet kas tai reiškia Lietuvos liaudžiai ir socializmo statybai truputį pasiaukoti? Geriau bent tiek, negu nieko!...

BEPARTYVIAI

Antras dalykas yra — BEPARTYVIŲ lietuvių klausimas. Aš spėju kad yra ir Amerikoje tokių lietuvių, kurie dėl vienos ar kitos priežasties nėra įstoję į jokią srovinę ar ideologinę organizaciją, kurie nenori ar negali apsispręsti partiškai, o vis dėl to yra labai vertingi, pajėgūs ir nuoširdūs bendrai lietuviški veikėjai. Juk šiaip ar taip sutiksite, kad politinė partija nebūtinai turi būti vienintelis ir privalomas žmogaus mąstymo ir veikimo kelias!

Aš betgi tikrai žinau, kad Lietuvoje ir Europoje tokių lietuvių yra labai, labai daug. Yra tokių, kurie niekad nedalyvavo jokiose politinėse partijose. Yra nemaža ir tokių, kurie savo buvusiomis partijomis, nei jų ideologijomis nenusivylė, bet kurie mano, kad dabar ne laikas ir ne metas į Lietuvos laisvės kovą žiūrėti pro partinius akinius, kad nereikia ieškoti visiškai naujų kelių ir priemonių varyti Lietuvos išlaisvinimo darbą ir kad partiškai apsispręsti niekad netruks laiko ateityje, kai atsistos nauja Lietuva ir galbūt su visiškai naujais, pasikeitusiais reikalavimais...

Tokių bei šiokių lietuvių dabar yra ar tik ne daugumą Lietuvoje ir Europoje. Ir psichologiškai tat visai suprantama. Jie geriausiai ir ant savo kailio patyrė, kas tai reiškia netekti laisvės ir nepriklusomybės, ir ką prieš šių vertybių netekimą bereiškia partijų programų ar kažkokių ten partinių koalicijų iškėlimai. Tie visi žmonės yra ne mažiau karšti patriotai. Dažnai nė kiek nemažiau aktingi kovotojai už laisvę. Dažnai ne mažiau žymūs ir šaunūs veikėjai už partiškai patentuotosius. Jus atstumti ar izoliuoti — būtų neabejotina žala, nedovanotinas nuostolis mūsų bendroje kovoje už laisvę...

NEORGANIZUOTI

Jie neorganizuoti?... Taip ir ne. Visa ta bepartyvių masė, žinoma nėra organizuota. Bet iš antros pusės buvo ir tebėra visa eilė smulkių organizacijų, užsibrėžusių atlikti vienus ar kitus siauresnius, bet konkrečius ar specialius uždavinius. Tai rodo, kad bepartyvūs sluogsniai noriai ieškojo ir tebeieško savo tinkamų organizacinių formų.

Maža to! Tokių formų Lietuvoje jau buvo surasta. Jei dar nieku būdu negalime imti dėmesin smulkesnių susigrupavimų, tai lygiai nieku būdu negalime nepripažinti ar atmesti, pavyz., tokios bepartyvės organizacijos, kaip **Laisvės Kovotojų Sąjunga.** Tai yra neabejotinai gausi, stipri, gerai organizuota brolija (aktingesnė ir fiziškai stipresnė už kone visas kitas mūsų politines partijas). To Lietuvoje niekas neginčijo, ir Laisvės Kovotojų Sąjunga buvo ir tebėra pilnateisis, visų kitų grupių bei partijų pripažįstamas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narys.

Taigi, atliksime tiktai fakto užregistravimą ir pasitarnavimą dar ne visiškai atspėjamam **nauja gimusiam Lieuvos veido paveikslo,** jei Lietuvos Kovotojų Sąjungą čia priskaitysime lygiateisiu vienetu prie kitų keturių **tradicinių ir pagrindinių politiškai** idėjinių lietuviškųjų grupių.

***

MŪSŲ SROVĖS

Dabar jau galime mėginti keliais brūkšniais peržvelgti mūsų minėtas keturias pagridines ir tradicines politiškai ideologines lietuviškąsias sroves.

Ta sunkus ir gana keblus uždavinys. Mat, kiekviena grupė yra linkusi save daugiausiai įvertinti, o visas kitas — mažiausiai. Reikia bevek viršžmogiškų pastangų, norint čia išlikti patenkinanmai objektyviu. Ne, gal ne viršžmogiškų, bet geriau pasakius reikia čia sugebėti tat vertinti ir į tai žiūrėti bendruoju VALSTYBINIU mastu. Tauta reiškiasi per tas sroves, tauta sukuria valstybę. Valstybiniu žvilgsniu yra lygiai svarbūs visi piliečiai, visos srovės, jeigu jos atleika tam tikrą vaidmenį, sudaro moralinę, fizinę, socialinę, ekonominę ar kultūrinę, visokiu atveju — tautinę pajėgą, kuri veikia į valstybę ir su kuria kiekvienas plačiaregis politikas turi skaitytis.

(Bus daugiau)

LIETUVOS SOSTINĖ

Sugrįžę antrą kartą Lietuvon, rusų bolševikai tikrai ryžosi "padovanoti" Lietuvai josios senąją sostinę Vilnių. Vilnius šiandien yra tikrai paverstas tarybinės Lietuvos sostine, ir čia susikėlė visi svarbiausieji komisarijatai.

Lenkų gyventojų skaičius Vilniuje mažėja. Daugelis jų repatrijavo ir kitą tarybinę respubliką, kuri vadinasi "nepriklausomoji Lenkija". Kas apsigyvena tų lenkų vietoj? Vienas antras lietuvis, bet daugiausia tai rusai, visoki kacapai ir iš visokių Rusijos užkampių prisiunčiami "tarybinės Lietuvos respublikos" valdininkai ir enkavedistai — rusai, žydai, kaukaziečiai ir net totoriai...

Taip ir vėl prisimena karti 1939 metų galo dainelė, anuomet sklidusi Lietuvoje: "Sostinė mūsų — Lietuva rusų..."

MŪSŲ DIENŲ ĮVYKIAI

V. M. KLAUSUTIS

POKARINĖS PROBLEMOS

Didžiųjų kraštų karo ir pokarinės problemos labai aiškios. Nafta, politinės ir ūkinės sferos, imperijų "saugumo" sienos, tai svarbiausios pokarinės imperialistiškai galvojančių tautų vadų problemos. Mūsų gyvenimo laikotarpiu du pasauliniai karai buvo pradėti imperializmo tikslu, abu pasaulinius karus pradėjo didžiųjų kraštų vadai, norėdami pavergti mažąsias tautas, pasisavinti naftos šaltinius, sukurti "įtakos sferas".

Vokiečiai, japonai ir italai pradėjo karą, norėdami sudaryti erdvę savo gyventojams. Rusai sako, kad jiems rūpi patikrinti sienų "saugumą" savo imperijai. Taip galvojo anglų ir prancūzų vadai, kurdami savo imperijas. Deja, istorija ryškiai įrodė, kad visi imperialistiški užsimojimai buvo tuščios svajonės.

Po pirmojo pasaulinio karo vakarų Europos kraštų vadai vykdė imperializmo politiką, kurdami savo sferas Europos, Azijos ir Viduržemio jūrų kraštuose, nustatė dirbtinas sienas, nesuderinamas su istoriniais ir etnografiniais faktais, neatsižvelgė į tautų ekonominius reikalus, nepaisė teisėtumo, nepatikrino teisingos ir pastovios taikos ir, žinoma, nesudarė saugumo sąlygų savo imperijoms.

Dabar, po antrojo pasaulinio karo, matom, tą patį. Karo laiku didžiųjų kraštų vadai žadėjo pasaulio tautoms, mažoms ir didelėms, politinę laisvę ir nepriklausomybę. Jie sakė, kad neturi tikslo pasisavinti kitų kraštų teritorijų, savo pažadus jie paskelbė Atlanto Čartery, bet pažadų nevykdo. Vieton Atlanto Čarterio, jie parašė kitą čarterį, vieton Tautų Sąjungos, jie įsteigė naują tautų organizaciją. Jie teigia kad Atlanto Čarteris nebuvęs tobulas, nepritaikomas, per daug idealus, kad Tautų Sąjunga nebuvo praktiška, Woodrow Wilson ideologijos padaras. Naujasis čarteris ir naujoji tautų organizacija, girdi, mažiau ideališka, bet labiau praktiška palaikymui pastovios taikos pasauly. Tokie jų argumentai.

Yale universiteto prezidentas, dr. Seymour, kalbėdamas į mokslą baigusius studentus, pareiškė:

"Aršiausi karo kriminalistai yra tie, kurie davė neteisingus pareiškimus, kurie sako, kad atomiškų bombų galynėje idealizmas, demokratijos ir dorovės principai nepritaikomi pokarinėms reformoms, kad tiktai politinis realizmas žada geresnę ateitį ir taiką pasauliui."

"Prieš 25 metus mano generacijos vadai padarė dideles klaidas, kurių pasekmės labai blogos. Mes sulaukėme antrojo pasaulinio karo, ariesnio, negu prieš 25 metus. Etiką, teisėtumą užvadavo savavaliavimas ir veidmainystės. Dorovė ir demokratija silpnėja."

Panašiai pasisakė buvęs Columbia universiteto prezidentas, dr. Nicholas Buttler, kalbėdamas į mokslą baigusius studentus prieš porą mėnesių. Šie du žymūs akademikai smerkia didžiųjų kraštų vadų politiką, imperializmu paremtą.

Aišku, kad mažųjų tautų pavergimu, politinių ir ūkio sferų steigimu negalima pasiekti teisingos ir pastovios taikos pasauly. Tokia politika nesuderinama su demokratijos principais ir ji negali patikrinti politinės laisvės mažoms ir silpnesnėms tautoms, jų kultūrai. Taipgi nėra šansų geriems tautų santykiams.

Dėl šitų priežasčių eina ginčai tarp 5 didžiųjų pasaulio tautų, didėja nepasitikėjimas. Rusų pretenzijos Europoj, Viduržemio jūros kraštuose ir Azijoje stumia pasaulį prie trečiojo pasaulinio karo.

VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

V. TYSLIAVIENĖ

DĖL KULTŪRINIO SUSMUKIMO

Prieš kurį laiką savaitraštis Amerika, vėliau ir Chicagos Draugas, paskelbė rašytojo A. Vaičiulaičio straipsnį apie Amerikos lietuvių "kultūrinį susmukimą." Kai kurias šio straipsnio ištraukas dabar persispausdino ir Vokietijoje leidžiamas Lietuvos pabėgėlių biuletinis — Aidai.

Gaila, kad Vaičiulaitis tokius nepalankius įspūdžius įsigijo apie Amerikos lietuvius. Netenka abejoti, kad ne vienas užjūriuose gyvenantis lietuvis susidarys įspūdį, jog pas mus iš tikrųjų didžiausias dvasinis skurdas.

Vaičiulaitis, kuris dar, palyginti, neseniai į Ameriką atvyko, mūsų veiklą perdaug linkęs matuoti nepriklausomos Lietuvos valstybės gyvenimo mastu. Jis visiškai nesiskaito su tuo, kad čia sąlygos skirtingos, kad čia, pagaliau, ne Lietuva.

Svarstydamas mūsų dvasinį "ištižimą," p. Vaičiulaitis, kaipo pavyzdžiu nurodo faktą, kad Amerikos lietuviai, prieš dvidešimts metų tiek daug vertingų veikalų išleidę, vėlesniais laikais tik retkarčiais vieną kitą knygą išleisdavę, bet ir tos pačios — menkos vertės.

Tai tiesa. Bet nepriklausomai Lietuvai įsikūrus, lietuviškų knygų leidimas Amerikoje jau neturėjo tokios prasmės. Juk kas tik norėjo lietuviškų knygų skaityti, jų gaudavo iš Lietuvos, pačių gabiausių rašytojų parašytų. Be to, gyvendami anglosaksų kultūros krašte, čia turėjome daug platesnius horizontus ne tik literatūroje, bet ir visose kitose kultūros srityse.

NUTAUTĖJIMAS IR T. T.

Amerikos lietuviams greičiau galima primesti nutautėjimą, bet ne kultūrinį susmukimą. Tai viena iš aktualiausių mūsų problemų, gana sunkiai atsiliepusių ir mūsų veiklai. Bet dėl to ne vien Amerikos lietuviai kalti.

Senesnioji karta, galbūt perdaug jautriai domėjosi Lietuvos vidaus reikalais, savo reikalus apleisdami. Nemažą spragą paliko ir į Lietuvą išvykusios gabesnės pajėgos, kurių vėliau nebuvo kam pavaduoti. Vėliau atvykę Lietuvoje auklėti žmonės, vietoj įnešę ką nors gražesnio į lietuvišką veiklą, skubinosi kuo greičiausiai praturtėti, kad, grįžę atgal, savo doleriais galėtų nusipirkti ištisus miestelius, ar bent dvarą.

Ne kokį įspūdį palikdavo ir kai kurie svečiai, čia retkarčiais iš Lietuvos atvykdavę. Jų tikslas taip pat būdavo grynai materialinis ir dažnai net nekultūringas.

Visa tai, suprantama, labai nutolino čia gimusią kartą, jau pavirtusią neatskiriama dalimi nuo bendro Amerikos gyvenimo.

Tik 1930 metų pabaigoje tarp Amerikos lietuvių ir Lietuvos pradėjo vystytis glaudesni santykiai, stipriai paveikę ir čia gimusius lietuvius. Pasaulinėje Parodoje, New Yorke, dauguma jų pirmą kartą turėjo progos pažinti Lietuvą visame jos grožyje.

Jeigu ne karas, Amerikos lietuvių nutautėjimas, be abejonės, šiandien jau nebūtų toks opus.

KAS TOLIAU DARYTINA?

Nors dėl p.Vaičiulaičio pastabų Amerikos lietuviai turi pagrindo piktintis, betgi jo įspėjimas, kad mums atiteko atsakomybė "išsaugoti mūsų tėvų žemės kultūrinį židinį" labai laiku iškeltas.

Dabar, kai jau baigiama naikinti visa tai, ką Lietuva nepriklausomybės metais sukūrė, ir kai tiek maža vilties beliko, kad padėtis netrukus pasikeistų, tuo klausimu privalome rūpintis nemažiau, negu šalpa.

Sukaupę visas savo pajėgas, mes galėtume dar daug padaryti. Lietuvos rašytojai jau pasiruošę. Jie jau turi visą eilę nespausdintų rankraščių. Mes galėtume juos išleisti. Ir tikrai būtų nedovanotina, jei to nepadarytume. Juk įdomesnio lietuviško veikalo ir mes seniai beskaitėme.

Seniau knygas leisdavo daugiausia mūsų laikraščių įstaigos. Dabar tai būtų persunku, nes jau ir taip permaža žmonių laikraščiuose dirba. Knygoms leisti, reikėtų atgaivinti Tėvynės Mylėtojų Draugiją, arba naują leidyklą įsteigti. Atskiros mūsų organizacijos šiuo reikalu taip pat galėtų pasidarbuoti.

ANTRA AMERIKOS LIETUVIŲ MISIJA

Į Washingtoną reikalauti Kongreso narių akcijos Lietuvos klausimu

Hotel Statler Lapkričio (Nov.) 16 ir 17 d.

Broliai ir seserys lietuviai:

Atėjo laikas padaryti ypatingą pastangą kovoje dėl Lietuvos laisvės, atėjo laikas žengti lemiamą žingsnį Lietuvos gelbėjimo kelyje. Lietuvių tauta, aptverta stora sovietiško kalėjimo tvora, bejėgė ir visų užmiršta, šaukiasi mūsų pagalbos. Gi dabartinė tyla po nepasisekusios Londono konferencijos tėra prieš galutinį sprendimą. Tat skubėkime ištiesti Lietuvai pagalbos ranką, kol tas sprendimas dar nenuspręstas. Ir darykime tai šiandien, nes ryt gali būti pervėlu.

Pirmoji Amerikos Lietuvių Misija Washingtone supažindino Amerikos Kongresą su Lietuvos byla, bet dabar jį reikia išjudinti į akciją. Šiam tikslui mes šaukiame Antrą Misiją lapkričio 16 ir 1., Washingtone, Statler viešbutyje.

Negali būti nei mažiausios abejonės, kad šiuo metu nėra geresnio būdo padėti Lietuvai kaip vykti į Washingtoną ir asmeniškai kreiptis į Kongreso narius ir Senatorius ir gyvu žodžiu iš jų reikalauti imtis akcijos Lietuvos labui. Didelį vaidmenį čia gali suvaidinti lietuviai šio ir pereito karo veteranai. Juk ne tam buvo liejamas lietuviškas kraujas, kad dabar lietuviškoji žemė būtų raudonųjų mindžiojama. Tat į Washingtoną kariai lietuviai!

Ir visi kurie esate įsitikinę, kad mūsų pasirinktas kelias yra teisingas, kad tik ryšiu su vadovaujančiais Amerikos politikos vyrais mes galime pasiekti Lietuvos bylos laimėjimo, visomis išgalėmis remkite šį mūsų žygį. Remkite jį gausiu dalyvavimu, remkite jį didesnėmis aukomis. Atsiminkite, kad jūsų aukojami doleriai yra Lietuvos laisvės kovos ginklai.

Juk yra suprantama, kad kada akcija už Lietuvos laisvę yra vedama plačiu mastu, kada į tą akciją mėginama įtaukti vadovaujančioji Amerikos visuomenės dalis — kongresmonai, senatoriai, didžiųjų laikraščių leidėjai ir radijo direktoriai — visuomet tenka susidurti su dideliais kaštais. Gi mūsų vienintelės pajamos yra jūsų aukos. Aukokite greit, daug ir gera lietuviška širdimi. Aukas — money orderius ir čekiuą — siųskite šiuo adresu:

AMERICAN LITHUANIAN MISION
Hotel Statler, Washington, D. C.

Amerikos Lietuvių Misija, **Lietuvai Vaduoti Sąjuga,** Lietuvių Tautininkų Centras, **American Friends of Lithuania.**

TIKRO ŽMOGAUS BALSAS

Atsiliepimas iš Europos į Jurgelionio atsišaukimą

Skaitydami Amerikos lietuvių laikraščiuose daug žinių apie Misijų ir Tarybų veikimą, apie seimus, posėdžius, rezoliucijas, apie visokiausius politinius samprotavimus dėl Lietuvos, Europos ar viso pasaulio ateities, —ir mes panašiai nusiteikiame. Ir mes galvojame apie politiką, partijas, diplomatijas, kultūrą, meną ir literatūrą. Ir mes taip užsimirštame, taip apsisvaiginame...

O vis dėlto, be visų tų planų, politikų ir kultūrų yra dar — kasdieninis gyvenimas. Jeigu mes jį kartais ir norime užmiršti, tai jis neleidžia savęs užmiršti. Yra realybė, kuri kas valanda kalba savo brutaliais žodžiais, stato savo reikalavimus, nežiūrint apie ką mes besvajotume.

Kl. Jurgelionis Vienybės 40 numeryje berods vienas iš pirmųjų prabilo taip ryškiai, aiškiai, praktiškai ir be mandrių pridangstymų apie tą tikrąjį, kasdieninį gyvenimą. Ir mes paskaitėme čia jo raštą, kaip gyvo, tikro žmogaus — lietuvio žmogaus balsą.

Savo atsišaukime jis, svarbiausia, iškėlė tris dalykus: 1. Jeigu taip ilgiau pasiliks, kaip yra, tai dešimtys ar ir daugiau tūkstančių lietuvių, išblaškytų po visą Europą, bus atiduoti mirčiai. 2. Ragina, kad kiekvienas daugiau pasiturintis Amerikos lietuvis sušelptų bent po vieną tremtinį reguliariais savaitiniais maisto siuntiniais. 3. Ragina sukelti stambesnes pinigų sumas realiai išspręsti būsimos lietuvių kolonizacijos klausimui Kanadoje ar kur kitur Amerikos kontinente...

Man dabar stigtų energijos plačiau pasisakyti diskusijose dėl tų klausimų. Aš noriu tik taip pat realiai keliais brūkšniais pavaizduoti, koks yra pabėgėlio ir tremtinio gyvenimas Europoje. Aš gyvenu viename iš kultūringiausių Europos kraštų — Prancūzijoje. Apie pabėgėlių padėtį jūs jau dažniau skaitote laikraščiuose ir iš laiškų. Aš kalbėsiu tik tai, ką asmeniškai esu patyręs. Yra gal už mane geresnių atvejų, bet tikriausiai yra ir dar blogesnių. Tad mano bus — vidurinis ar vidutinis atvejis. Manau, kad jo šviesoje Kl. Jurgelionio iškeltos mintys pasirodys dar ryškesnės ir — tikrai neperdėtos.

Atiduoti į mirties nagus

Kl. Jurgelionio atsišaukime kelis kartu pavartoti žodžiai, kad išblaškytieji lietuviai yra — "atiduoti mirčiai." Jūs, be abejo, manote, kad tai perdėta įspūdžio sustiprinimui, nes Kl. J. be to juk yra poetas. Ne, tai pasakyta labai trumpai ir paprastai, bet — gryna teisybė.

Pabėgėlio padėtis materiališkai yra neįmanoma, žmogus taip ilgai išlaikyti negali. Reikia, kad jis būtų labai sveikas ir turėtų milžino jėgas. Reikia, kad jis dar būtų be šeimos ir be mažų vaikų. Taip pat neleistina, kad jis būtų ir senas. Jis turi būti jaunas, sveikas, viengungis, — tada jis išlaikys.

Jūs patikėsite, kad visoje Europoje siaučia neregėtas butų krizis. Trūksta vietos patalpinti saviškius, — tad kas duos vietos svetimam ateiviui? Reikėtų būti milijonieriumi, kad privačiai surastum padorų butą, galėtum jį išlaikyti, parūpinti baldus ir ypač apšildyti. Tokiu nesant, reikia gyventi be jokių patogumų pigiausio viešbučio pigiausiame kambarėlyje "prie dangaus žvaigždžių." Tai viengungiams. Su šeima nuolatinai viešbuty beveik negausi vietos, o jei gautum— tai negali virtuve naudotis, o už restoranų maistą mokėdamas per savaitę subankrutuosi ir vistiek būsi pusalkanis. Tad reikia įsikurti kokioj "šuns būdoj", kur švilpią vėjas per plyšius, kur net krosnies nėra apšildymui, jei per stebūklą ir gautum prieinama kaina pirktis anglių ar malkų...

Dabar spalių mėnuo, dargana gražus, saulėtas. Lauke betgi šilčiau, negu mano "bute". Mano vaikai, palyginti, dar turi kuo apsirengti. Bet aš pats jau antra savaitė neišeinu iš slogos, žmona neseniai persirgo. Vienas vaikas, susižeidęs koją, nesant lėšų gydytoją apmokėti, "gydosi" namie ir dabar sėdi kieme, šildydamasis prieš saulę. Antras vaikas, drėgname kambarėlyje matyt peršalęs, serga gripu ir guli tame pat kambarėlyje su 38,5 C temperatūros.

Aš žinau, kas bus, kai ateis tikra žiema. Reikės turėti daug laimės. Jeigu seksis išgyvensime, nesiseks — tai kuris nors iš mūsų eis dievop ar velniop. Čia tikrai laimės dalykas: kartais žiemą vaikai sodžiuose basi po sniegus laksto, snarglį pavarvina ir gyvena. Kartais gi, ir šilčiausiai aprengti, suserga ir miršta. Panašiai pasitaiko ir suaugusiems.

Sveikata ar susirgimas — dabar gryna likimo malonė, atsitiktinumas. Gydytojo su mūsų "iždu" neapmokėsi. Poros dantų pataisymas su karūnėlių uždėjimu irgi kaštuoja nuo 2 ligi 3000 frankų. Vienas mano draugas nelaimėje kreipėsi į vietinės savivaldybės sveikatos skyrių dėl teisės nemokamai gydytis. Sugaišęs kelias dienas, kol pristatė visokius reikalingus dokumentus, pagaliau gavo atsakymą: jei gaunate iš amerikonų 3000 fr. į mėnesį pašalpos, tai gal jie ir už gydymą sumokės... mums nėra prievolės svetimšalį šelpti. Ir įstaigos nepakaltinsi, ji teisinga, ji turi užtenkamai savų benamių ir kitokių šelpitinų. Tai ne jos prievolė, ji nekvietė mūsų čia apsigyventi. Ši šalis mus vos vos toleruoja, kaip nekviestus svečius ir kiekviena proga pataria grįžti į... Rusiją.

Ir negydytojai žino, kad žmogaus organizmo atsparumas ligoms, šalčiams ir t.t. daug priklauso nuo maisto, nuo gaunamų šilimos "kalorijų"... Štai jums Prancūzijoje gaunamos normalios riebalinių medžiagų "racijos": vienam asmeniui per mėnesį 500-700 gramų (maždaug apie pusantro svaro), į kurių tarpą įeina ir tokie "koncentruoti riebalai", kaip margarinas ir vegetalinas (apie 300 gr.), 20 nuošimtis riebumo sūris ir pan. Seniai žadama po 250 gramų per savaitę mėsos, bet tuo tarpu vis neprašokdavo 120 gr. (ir tai dažniausia gyslota jautiena). Tai ir visi riebalai per mėnesį, plius vaikams šiek tiek pieno (tik oficialiai — "pilno riebumo"...). Padalinkite šį pusantro svaro riebalų į 30 dienų, — gausite maždaug 20-23 gramus per dieną. Dar padalinkite trims patiekalams, — ir pamatysite, kad mūsų šeimininkė pusryčiams, pietums ir vakarienai negali drįsti pavartoti asmeniui daugiau, kaip po 7 gramus riebalų, kurių pusę sudarys, be to, margarinas ar vaisinė alyva...

Tam pat nr. Vienybė praneša, kad New York Town Hall klube buvo surengti pietūs, po kurių visi svečiai išsiskirstė alkani, nes tie pietūs buvo suruošti iš — standartinių Europos gyventojų "normų". Iš mano paduotų skaitlinių kiekviena šeimininkė dabar gali pati pamėginti pasidaryti praktiškai tokius europinius "Victory" pietus...

Aš čia nesakau, kad Prancūzijoje kas tremtinį skriaustų. Ne, jam duodama teisė (žinoma, ne pinigai, už kuriuos ji galėtų ta teise naudotis, nes reikia nepamiršti, kad ir toms normoms išpirkti būtina turėti gana daug nuosavų pinigų, kainos aukštos, o jei verščiau oficialiu kursu į dolerius — atrodytų tikrai fantastiškos), — taigi, jam duodama ta pati teisė, kaip ir visiems vietos gyventojams. Vietos gyventojai iš tų normų niekas negyvena ir nepragyvena, nes juk žmogus su tiek tikrai nė negalėtų ilgiau išgyventi.

Bet vietos gyventojai turi geresnius butus, daugiau atsargų, visa nuo seno įsirengimą, geresnius uždarbius, giminių ar bent ryšių kaimuose (kur ūkininkai neblogai maitinasi ir pardavinėja už spekuliacines kainas), daugelis turi daržus ar sodus, — taigi, visi gyvena su "juodosios rinkos" pagalba. To negali daryti ir neturi tokių sąlygų nė vienas arba beveik nė vienas tremtinys, pabėgėlis, svetimas čia, kuris yra VISKO nustojęs. Man pačiam, kai anksčiau teko gyventi agrikultūriškai nedėkingame regione, nors ir gaudavom tas pačias korteles, per šešis mėnesius negavome **ne vieno gramo sviesto,** o vaikams per tą visą laiką tik keliolika litrų pieno, o šiaip tik per mėnesį po 1 kilogramą pieno pudros (amerikoniškos).

Mes neįnumirėme nei nuo bado, nei nuo ko kito. Tai, žinoma, laimingi atsitikimai. Tas mirties pavojus mus kažkaip neperlabiausiai ir baugina. Apie penkis metus išgyvenę mirties grėsmes, bombardavimus, kilnojimąsi iš vietos į vietą, mes pripratome skaitytis su galimybe, kad KIEKVIENĄ MINUTĘ gali mirti ar būti užmuštas. Mes daugiausia bijodavom tik didesnių sužeidimų, todėl per oro puolimus stengdavomės laikytis krūvoje: jei jau žūsime, tai visi. Motina tokiais atvejais visuomet laikydavo vaikus ant kelių. Nes jei Europoje dabar ne per saldu suaugusiam lietuviui, tai našlaičiui vaikui būtų perdaug kartu... Ir mes vis turėjom pašėlusią laimę: pastogės, kur būdavom prisiglaudę, du kartu buvo į šipulius sugriautos, — bet mes kaip tyčia buvome jas apleidę prieš dieną ar porą dienų anksčiau...

Taip Kleopai Jurgelioni, karas mums dar nepasibaigė, kaip ir kitiems šimtams tūkstančių mūsų tautiečių. Atsakingi politikai ir jūsų senatoriai, grįžę iš Europos, skelbia, jog ateina žiema, kuri Europoje bus blogiausia už visas ligi šiol buvusias. Mes turėtume tūkstančius faktų patvirtinti, kad jie skelbia tiesą. Žodžiais iš šalies pasakyti tat lengva, — bet mes turėsime tą išgyventi. Mums čia prasidėjo kažkas BLOGIAU NEGU KARAS, patikėkite! Mes manome, kad barbarija, kasmet keisdama formas ir frazes lūpose, šeldama kopia prie savo zenito. Ne tik mes, maži ir sumaitoti, bet ir jūs nuo to nesulaikysite, — nei pamišusios Europos, nei pamišusio pasaulio.

Žmoniškumas, įstatymai, žmogaus ir piliečio teisių apsauga!... Tautų laisvė apsispręsti dėl savo likimo!... Ką ten žilagalviai profesoriai knygose kažką rašė... Juk dar nė neišmatyti, kada bus Taikos konferencija ir kokias sutartis jie pasirašys dėl mūsų krašto, — o šiandien atsakingi UNRRA vyrai kalba apie mus, kaip apie žmones be pilietybės, be valstybės, "stateless"... Smaugė mus rudieji fašizmai, smaugė ir tebesmaugia raudonieji fašizmai, o dabar nori galutinai pasmaugti ir demokratijos. Dar niekuomet taip klaikiai nebuvo per amžius pasityčiota iš viso pasaulio keturių milijonų lietuvių švento tikėjimo!...

Rašiau jums ne kartą apie lietuvišką poeziją, kultūrą, meną ir Lietuvos dailininkus. Gal dar ne kartą rašysiu ir toliau. Tavo, Kleofai Jurgelioni, "Jūra ir Mergas" — vieną iš gražiausių lietuviškos poezijos perlų — moku atmintinai dar nuo senų laikų, nors Tavo Vienybėj spausdintoms teorijoms apie lietuvišką civilizaciją beveik niekur nepritariu. Ne tai svarbu. O tik tas, kad tu su retu blaivumu ir epišku paprastumu prakalbėjai apie likimą šimtų tūkstančių mūsų tautiečių, tikrai nusmerkiamų mirčiai arba daugiau ar mažiau lėtam išnaikinimui... Tai aš bandžiau irgi pavaizduoti, rašydamas šį kartą ne apie poeziją ir meną, bet apie "riebalų" normas ir sveikatą.

Svarbiausia gi tai, kad tokie nuoširdūs ir paprasti žodžiai ne vienam iš mūsų yrą milžiniškas moralinis sustiprinimas tikėjimo — vienintelio ir brangiausio mūsų dvasios ginklo, — kad pasaulyje dar ne visi ir gal dar dar ne didžiuma yra tapę gangsteriais ir niekšais, brutaliais egoistais ar šv. Rašto muitininkais. Tai yra sustiprinimas tikėjimo, jog pasaulyje dar randasi ir gal vis daugiau rasis tikrų žmonių, kurių balsas skamba ir skambės ne vien barbarijos tyruose...

Vytautas Stumbras.

JAV prezidentui, velioniui Rooseveltui, atminti

ROOSEVELTO MEDALIS. Šis medalis yra padarytas velioniui Franklin D. Rooseveltui atminti. Šis Finansų Departamento pagamintas ir išleistas medalis bus pardavinėjamas po pusantro dolerio. Čia matomos abi medalio pusės.

JAPONIJOJE. — Kai Amerikos kariai atvyko į Japoniją, tai vietos gyventojų vaikai, mirtinai bijodami, slapstydavosi. Bet dabar, kaip šiame paveiksle matyti,mažieji japonukai noriai priima iš jankių saldanius ir kitokias dovanas.

KAIP RAŠYTI "AFFIDAVIT OF SUPPORT"

Amerikiečiai, kurie nori padėti savo giminėms ar draugams Europoje ar kitur užsieniuose atvykti į Ameriką, turi išrašyti "Affidavit of Support". Tai dokumentas, kuriame įrodomas "Affidavit of Support" rašančio arba, teisingiau, sponserio finansinis stovis ir jo pajėgumas, naująjį ateivį, reikalui esant, užlaikyti.

Affidavit of Support rašant, reikia suteikti sekamas informacijas:

1. Vardas, amžius, gimimo vieta ir adresas asmens (ar asmenų), kuriems norima padėti atvykti į Ameriką.

2. Vardas ir adresas sponserio ("Affidavit of Support" rašančio).

Sponserio gimimo data ir vieta.

3. Sponserio pilietybė — kokiu būdu tapo JAV piliečiu. Jeigu naturalizuotas pilietis, reikia suteikti žinias kuriame teisme pilietybė priimta. Be to, reikia suteikti pilietybės liudijimo numerį. Panašias informacijas turi suteikti ir tie, kurie turi tik pirmuosius popierius.

5. Koks sponserio užsiėmimas.

6. Sponserio finansinis stovį: savaitinės pajamos ar alga, kiek sutaupų banke, kiek turi nekilnojamo ir kitokio turto.

7. Kiek asmenų sponseris užlaiko.

8. Sponseris turi užtikrinti, kad naujai atvykę imigrantai (giminės ar draugai) nereikalaus valstybės užlaikymo.

"Affidavit of Support" išrašęs sponseris turi prisiekti ir pasirašyti prieš notarą. Sponserio finansinis stovis reikalaujamas įrodyti liudijimais iš šių įstaigų:

1. Banko ar kitokių taupymo įstaigų oficialus liudijimas, kuriame pažymėta kada sąskaita atidaryta, kiek pinigų per metus sutaupytą, datos, kada sutaupos banke padėtos, ir likęs balansas.

2. Jeigu sponseris turi tarnybą, reikalinga suteikti samdytojo liudijimą su sekančiomis informacijomis: kokia tarnyba, mėnesinė ar savaitinė alga, kaip ilgai tarnauja, ar darbas pastovus. Liudijimas turi būti užtvirtintas.

3. Jeigu sponseris turi nekilnojamo turto, reikia padaryti paskutinio "Income Tax" kvitos kopiją.

4. Jeigu sponseris turi apdraudą, reikia turėti apdraudos liudijimas, įrodant kokia yra apdraudos suma ir "cash surrender" vertė.

5. Jeigu sponseris turi nuosavą biznį, geriausia turėti Dunn ir Bradstreet arba kitos panašios įstaigos kredito raportus. Galima naudoti "Income Tax" fotostatines kopijas, ir teisėto revizoriaus užtvirtintą raportą apie

Amerikos konsulatas reikalauja po dvi kopijas kiekvieno liudijimo ir dokumento. Bet patariama daryti tris ar keturias, kad po kopiją

NOV. 21, 1945

TAI SVARBI DATA

***TUKSTANČIAMS* ARMIJOS VETERANŲ**

ESANTIEMS CIVILIAM GYVENIME

Nuo dabar iki lapkričio 21 d., tūkstančiai Armijos veteranų grįš atgal į Dėdės Samo naują savanorių taikos meto Armiją. Dėl to kad vyrai, kurie buvo paleisti iš tarnybos tarp gegužės 12 d. ir lapkričio 1 d., šių metų, ir grįž atgal dabar ar pirm lapkričio 21 d., galės sugrįžti su tuo pačiu laipsniu, kokį turėjo su tuo leidimo iš tarnybos.

Vyrai patenkinančiai ištarnavę šešis mėnesius paleisti kaipo eiliniai, grįžti pirm lapkričio 21 d., gaus pirmos klasės eilinio laipsnį.

Vyrai dabar esantys Armijoj, kurie prašo juos paleisti po LAPKRIČIO 1 d. tikslu grįžti atgal į Reguliarę Armiją, taip pat pasiliks su dabartiniais savo laipsniais, jei grįž atgal 20 dienų laike po paleidimo ir pirm VASARIO 1 d., 1946 m.

"Geriausias darbas Pasaulyj"

Šos specialės privilegijos teikiamos vėliausiai Kongrėso išleistame naujame įstatyme. Maža progų viso gyvenimo karjerai, kurios teiktų tiek nepaprastų galimybių.

Ar galite nurodyti kitą darbą, kuris suteiktų jums gerą algą, maistą, drabužius, buveinę, nemokamą medikalę ir dantų priežiūrą, keliavimą po pasaulį, 30 dienų urlipo kas metai, mokslą ir lavinimą bent viename arti 200 amatų, *ir leistų išeiti pensijai bent kuomet po 20 metų tarnybos su užtikrintomis visam gyvenimui pajamomis?*

Nėra kito tokio darbo! Štai kodėl darbas Reguliarėje Armijoje yra vadinamas "Geriausiu Darbu Pasaulyje".

Svarbus Punktai Naujoj Verbavimo Programoje

1. Galima įstoti 1½, 2 ar 3 metų tarnybai (1metams gali įstoti vyrai ištarnavusieji 6 mėnesius).

2. Vyrai grįžtantys atgal pasilaiko dabartinius savo laipsnius, jei grįžta laike 20 dienų po paleidimui ir pirm vasario 1 d., 1946 m. Ta pati padėtis ir vyrams paleistiems tarp gegužės 12 d. ir lapkričio 1 d., 1945 m.

3. Padidinimas grįžtantiems bonuso iki $50 už kiekvienus aktyvės tarnybos metus nuo paskutinio bonuso išmokėjimo ar nuo paskutinio įstojimo į tarnybą.

4. 20 nuoš. ekstra algos esant užjūryje.

5. Apmokamas urlipas iki 90 dienų, žiūrint tarnybos ilgumo, su apmokėjimu urlipo kelionėms į namus ir atgal vyrams dabar esantiems Armijoje savanoriai įstojusiems.

6. Paleidimo iš tarnybos alga (paremta ilgumu tarnybos) visiems vyrams, kurie paleidžiami sugrįžimui.

7. Pasirinkimas išeiti pensijai su puse algos visam gyvenimui po 20 metų tarnybos — arba trys ketvirtadaliai algos po 30 metų. (Išėjusio iš tarnybos laipsnyje Master ar First Sergeant pajamos yra $155.25 per mėnesį visam gyvenimui.) Visa pirmesnė aktyvė federalinė militarinė tarnyba priskaitoma prie pasitraukimo naudų.

8. Naudos GI Teisių Įstatyme.

9. Šeimų pensijos per visą tarnybos laiką užlaikomiems asmenims tų vyrų, kurie įstojo ar grįžo atgal pirm liepos 1 d., 1946 m.

10. Pasirinkimas tarnybos rūšies ir vietos užjūryje Oro, Saužemio ar Tarnybos Dalyse, kurie įstoja 3 metų tarnybai.

ALGA PER MENESĮ — ĮSTOJUSIEMS VYRAM

Pridedant Maistą Buveinę, Drabužius ir Medikalę Priežiūrą

(a) — Plus 20% Pridedant už Tarnybą Užjūryje. (b) — Plus 50% jei yra Nariu Skraidymo Igulos, Parašutistu ir t. t. (c) Plus 5% Padidinta Alga už *Pridedant Maistą Buviene, Drabu*

	Starting Base Pay Per Month	MONTHLY RETIREMENT INCOME AFTER: 20 Years' Service	30 Years' Service
Master Sergeant or First Sergeant	$138.00	$89.70	$155.25
Technical Sergeant	114.00	74.10	128.25
Staff Sergeant . .	96.00	62.40	108.00
Sergeant	78.00	50.70	87.75
Corporal	66.00	42.90	74.25
Private First Class .	54.00	35.10	60.75
Private	50.00	32.50	56.25

SEE THE JOB THROUGH
U. S. ARMY
BE A
"GUARDIAN OF VICTORY"
AIR, GROUND, SERVICE FORCES

ĮSTOKTE IŠ NAUJO DABAR JUMS ARTIMIAUSIOJE U. S. ARMIJOS EMIMO STOTYJE

1886 1946

Jubiliejinis Vienybės Koncertas

JAU LAIKAS RUOŠTIS ŠITAM ISTORINIAM ĮVYKIUI

Šešiasdešimts metų, kai Vienybė tarnauja savo skaitytojams, kai gina lietuvių tautos ir lietuvių amerikiečių reikalus, kai kovoja dėl švenčiausių savo tautos teisių — Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

VIENYBĖ ĮKURTA 1886 M. PLYMOUTH, PA.

Šiai svarbiai šešiasdešimties metų Vienybės įsikūrimo sukakčiai paminėti, ruošiamas didelis, įdomus, ir turtingas savo programa koncertas, kuris įvyks —

1946 m. Vasario 24 d.

Labor Lyceum Salėje

947 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y.

RUOŠIAMAS SPECIALUS JUBILIEJINIS VIENYBĖS NUMERIS

TREMTINIŲ VIEŠKELIUOS

(Iš žurnalisto dienoraščio)

22. VI. 45.

Vakar išgavome naujas maisto korteles. Apskritą mėnesį, būtent, nuo 21. VI iki 21. VII. reikalinga išsimaitinti iš 6 kg. duonos, 600 gramų mėsos, 360 gr. riebalų, 250 gr. makaronų, 250 gr. marmalado, 80 gr. kavos ir 80 gr sūrio. O mažieji gauna dar mažiau: po 2 kg baltos duonos, po 500 gr. makaronų arba kruopų, po 400 gr. cukraus ir pūsę litro pieno per mėnesį.

Jungtinis užsieniečių komitetas žada daryti žygių papildomam maistui išgauti. Ten ka laukti, kad vis dėlto ir Freiburge gyveną užsieniečiai gaus pažadėtus 2000 kalorijų per dieną. Ta norma bendros karinės vadovybės jau seniai nustatyta.

24. VI. 45.

Buvau kaime, kad kiek nors padidinčiau kasdieninę maisto normą. Kaime už pinigus nieko negalima gauti. Prekę reikia duoti už prekę. Daugis iš mūsų džiaugiasi, jei už vyriškas viršutines kelnes pavyksta gauti 3 svarus sviesto. Tai aukščiausia kelnių kaina. Moterys už suknelę arba medžiagą suknelei kartais išsideri ir iki keturių svarų riebalų. Tokiu atveju mainai laikomi labai nusisekusiais. O kiek daug vargšas pabėgėlis, pragyvenęs beveik metus ištrėmime, gali turėti atliekamų kelnių, arba jo žmona suknelių? Labai lengva lįkti Adomo ir Ievos apdaruose vien tik dėl to, kad reikalinga kas nors valgyti. Kas nors!

2. VII. 45.

Mėgstu tvarką. Nepakenčių nusmukėkelnių, nors tos kelnės būtų ir paskutinės. Ir dėl to kiekvieną pirmadienį imu peilį, kad pradurčiau dirže naują skylę. Jeigu toliau ši tvarka nesikeis, diržą teks mesti, nes nebus vietos naujoms skylėms. Maisto pasiūtusiai maža, o visos mainų atsargos pasibaigė. Kasdien žada papildomo maisto, tačiau vien iš pažadų nė viena šeimininkė nesutinka pagaminti kad ir kukliausių pietų.

5. VII. 45.

Iš kaimo parsivežiau keturius cibulius, krepšį persikų ir slyvų. Valgyk, brangioji šeimynėle. Prekės nenormuotos, bet ir tai labai sunkiai gaunamos.

7. V... 45.

Buvome, žinote, išleidę į platųjį pasaulį tris Freiburgo lietuvių kolonijos vyrus, kad jie ten apsidairytų ir grįžę papasakotų mums, kaip kitur lietuviai gyvena, kokius vargus vargsta ir kokiais džiaugsmais džiaugiasi.

Įrėsi mūsų vyrai per kalnus ir miškus, per kaimus ir miestus. Klijavo prakiurusias dviračių kameras, lopė padangas ir vėl stūmėsi tolyn.

O dabar grįžo jie ir pasakoja mums, žinių ištroškusiems, maždaug šitaip:

— Mes čia nežmoniškai skriaudžiami. Kitur lietuviams kepti karveliai tiesiog į burną krinta. Maistas, ir dar nemokamas, visur tiesiog karališkas. Konservų kalnai, cukraus maišai, šokoladas, sausainiai. Lietuviškos mokyklos, lietuviškos gimnazijos. Apie lietuvišką universitetą galvojama.

Mes klausome ir seilę ryjame. Vienas mūsų, seilę skubiai nurijęs, klausia:

— Tai jūs greitai ten visam su savo šeimom išvažiuosite?

— Ar mes? — Mūsų keliauninkai lyg ir nustemba, bet greitai susigriebia ir nedrąsiai pareiškia:

— Galbūt, kad mes ir važiuotume, bet nepatogu, matote, jus čia vienus palikti. Juk kartu vargą vargome, kartu visus sunkumus per gyvenome, kartu kentėsime ir toliau.

Toks pareiškimas, supranma, mus giliai sujaudino. Iš mūsų akių net ašaros ištryško. Iki išsibučiavimo buvo tik vienas žingsnis.

Bet informacijos plaukė toliau, tik dabar pradėjo virsti antroji medalio pusė: visur žmones gyvena lageriuose ir labia ankštai. Kai kur lovos sustatytos net trim aukštais. Yra palėpėse ir daržinėse gyvenančių.

Vienas neatsargus informatorius teisingai prisipažino:

— Ten daug maisto ir pazitų, bet maža oro.

Mes visą laiką vengėm lagerio ir ligšiol visi nuo jo išsisaugojom. Pas mus tiek daug oro, tokie gražūs kalnai, taip vilioja sodai, kad nepajėgiame jų palikti ir kalnų aukštumos neįstengiame apmainyti kad ir ant labai viliojančių kalorijų.

23. VII. 45.

Visą šeimą užregistravau lageryje. Oficialiai mes ten apsigyvenome, bet faktiškai pasilikome sename bute. Į lagerį vykstu du kartu per dieną pasiimti maisto. Mano abi dukros gauna 2,5 litro gero pieno, o aš galiu iš karto suvalgyti keturias lėkštes amžinai tos pačios sriubos ir sukirsti beveik tris svarus duonos. Sriuba, anot inž. Šviedrio, primena Arbeitsfrontą. Ja tikrai negalima didžiuotis. Tiesa, vakarais prie sriubos dar prideda po gabalėlį mėsos kiekvienam. Mėsos gabalėlis — žvirblio galvelė.

Lagerio lankymas teikia dar vieną neįkainuojama malonumą. Čia galima įsitikinti, kad yra ir puikiai, kaip mes sakome, smetoniškai valgančių. Virtuvėje, kur išduodamas vaikams pienas, baisiai maloniai kutena gomurį sviestė kepami befšteksai, grietinėje tušinamos šviežios morkos. Kasdien didžiausiu malonumu bent kelis akimirksnius ryju seilę gaudydamas puikių kepsnių kvapą. Riebiai, riebiai, iškepti kotletai, file, vištos ir antys, farširuoti pamidorai, agurkėliai grietinėje ir kitos kulinarinės gudrybės liftu keliauja į antrą aukštą. O ten visa tai, vynu užsigerdami, pamažu likviduoja parinktieji žmonės. Jokiu būdu ne gyvuliai, bet tikrų tikriausi žmonės, visai panašūs į tuos, kurie pirmam aukšte ilgai stovi eilėje, kad gautų lėkštę iš lovio pasemtos neaiškios kilmės sriubos. Toks tik skirtumas, kad anie skirsto maistą, o šitie tuo paskirstymu naudojasi.

29. VII. 45.

— Bėkim iš Freiburgo! Bėkime! — Šiandien šaukia visi lietuviai, prie bažnyčios pamaldoms susirinkę. Visi pritrenkti naujų gandų, kad prancūzai išduos mus bolševikams.

Tam išdavimui dabar net ir laikas nurodomas. Pirmiausia, esą, išveš paskutinius rusus, po to lenkus, o paskiau jau ir mus. Prievarta, žinoma. Tai bus padaryta iki rugpiūčio pabaigos! Tuo tarpu rusai dar tebesiaučia. Jie atkakliai atiminėja iš vokiečių dviračius, rengia "baudžiamąsias ekspedicijas" į kaimus, iš kur atsigabena įvairiausių gėrybių.

2. VIII. 45.

Ir vėl esame priremti prie sienos. Šiandien mums buvo trumpai ir drūtai pasakyta:

— Iki vakaro turite apsispręsti. Kas nori gauti maistą iš lagerio, turi lageryje ir gyventi. Ateidami į lagerį gyventi turite atiduoti mieste gautas maisto korteles.

Tai tau, Tamošiau, ir vėl pyragai! Vien iš maisto kortelių negalima išgyventi, o lageryje ne kas geriau. Dvi lėkštės sriubos, 300 gramų duonos ir gabalėlis mėsos — visos dienos davinys nelabai viliioja. Tik abu dalykus — mieste gaunamas maisto korteles ir lagerio davinį draugen sujungus, galima būtų šiaip taip verstis.

Nesusvyravome. Beveik visa lietuviškoji kolonija vėl nutraukė ryšius su lageriu, pasilikdami ir toliau gyventi mieste, maitinantis pagal korteles. Čia mes turime per savaitę išgyventi su kilogramu duonos ir 100 gramų mėsos. Man ypač gaila vaikams gauto pieno, bet nieko nepadarysi. Jei Dievas nenorės, kiaulės nesuės.

6. VIII. 45.

Gulame ir keliame su tuo pačiu klausimu: važiuoti, ar pasilikti? guodžia viltimi, kad maitinimosi klausimas artimiausiomis dienomis turįs susitvarkyti. Jeigu tos vilties kibirkštėlės mes neturėtume, iš Freiburgo dumtume jau šiandien.

11. VII. 45.

Ligšiol mūsų papildoma maisto norma buvo vien tik produktas, vadinamas pažadais. Visa nelaimė, kad mano žmona iš šio produkto ir prie geriausių norų nesugeba pagaminti pietų. Kelias dienas mes džiaugėmės būsimu sausu davinių kurį prancūzai mums pažadėjo, bet paskui patyrėme, kad jo negausime.

Tačiau šiandien, pagaliau, prie pažadų pridėjo ir po puse paketėlio, skirto prancūzų karo belaisviams. Esą, tokius priedus gausime kas savaitę. Bet po tiekos pažadų sunku patikėti. Pagyvensim — pamatysim.

Mano keturių asmenų šeimai tuo būdu teko du paketėliai, kuriuose radome dvi dėžutes konservuotos jautienos, 5 svarus makaronų, 2 plyteles šokolado po 250 gramų ir šiek tiek rūkalų.

16. VIII.45.

Padidėjo ir mūsų maisto normos, gaunamos pagal korteles. Per keturias ateinančias savaites mes turime teisės nusipirkti kiekvienas (suaugęs po 12 svarų duonos, po vieną svarą mėsos, po svarą su trupučiu riebalų, po 2 svarus makaronų arba kruopų, po svarą cukraus, po 100 gramų kavos ir po 80 gramų sūrio.

Jei viską, kas mums leista, galėsime gauti nusipirkti ir jeigu prie tos normos bus tikrai duodamas nemokamas priedas paketėlių forma, galėsime šiaip taip krutėti. Kalorijų klausimas kuriam laikui nebus toks aktualus.

22. VIII. 45.

Mūsų blaškymasis ištrėmimo vieškeliuose niekada nebuvo vienodas. Bangos mus mėto, kaip šapelius. Kartais jos pakelia mus aukštyn, kartais bloškia į gilumą.

Šiandien mes esame bangos viršūnėje. Maitinimosi padėtis pagerėjo. Prie kortelėmis leistos pirktis maisto normos, kuri šį periodą yra didesnė, mes jau antrą kartą gauname nemokamus priedus paketėliais.

Iš kitos pusės, mus džiugina ta padėtis, kuri apsprendžia Vakarų santykius su Rytais, kitaip sakant, anglų-amerikiečių su bolševikais. Vakarų demokratijos, kuriose mes matome visų savo viltčių įsikūnijimo galimybes, atrodo, kietai laikosi reikalavimų, kad visuose krastuose būtų pravesti tikrai demokratiniai rinkimai. O ir lietuviai daugiau nieko nenori, kaip tik teisės į tikrai laisvus demokratinius rinkimus Lietuvoje. Pasaulis pamatytų, kokia iš tikrųjų yra Lietuva. Lietuva tada iš naujo atgimtų. Sibiro tyruose, Čekos kalėjimuose žuvusių taurųjų Lietuvos sūnų kraujas nebūtų veltui pralietas. Ir jų atkaklumas kovoje prieš diktatūrinį bolševizmą būtų geriausias kelrodis demokratijoje atgimusiai Lietuvai.

Mintis apie tai, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma, kad Lietuvoje nesiautės čekistai, yra tokia stipri ir galinga, kad ji užima kvapą. Kai mes apie tai tarpusavyje kalbamės, mūsų akys blizga, tarsi mes karštlige sirgtume. Tada dreba mūsų balso stygos ir mes pamirštame visus tarpusavio nesutarimus.

Vl. Radzevičius

J. VAITULIONIS

PIRMAS LIETUVIS Chiropraktas Gydytojas

307 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.,

Šventadieniais susitarus

Memories of Lithuania

RADIO HOUR

Saturdays, 5:00 to 5:30 p. m.
Station WEVD—1330 kil,
Director—JACK J. STUKAS
429 Walnut St., Newark, N. J.
Tel. MArket 2-5360

ĮVAIRIŲ DRABUŽIŲ SIUVYKLA

Siuvami įvairūs drabužiai moterims, vyrams ir vaikams pagal užsakymus. Drabužiai siuvami pagal vėliausias madas.

Reikalingi darbininkai: apreiteriai, preseriai ir rankiniai suvėjai. Alga gera. Patyrimas nereikalingas. Praneškite apie šias geras progas savo pažįstamiems.

JUOZAS LUGAUSKAS

168 ROEBLING STREET, BROOKLYN, N. Y.

JOHN V. BALTRUKONIS

INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC

TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS

81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

GALVOSUKIS DĖL VOKIETIJOS

(Atkelta iš 1 pusl.)

kiečiai taip ilgai galės gyventi, kaip dabar? Nejaugi nėra nesąmonė, kai Vokietiją neva siekiama paversti agrariniu kraštu ir kur tada turės pasidėti daugybė milijonų vokiečių — pramonės ir prekybos darbininkų? Bet šiaip jie labai žmoniškai ir be pykčio žiūri į vokiečius ir daug daro, kad jiems tektų ko mažiau badauti. Bet ar Amerika mano, kad ji almužnomis ilgai patrauks ubagų simpatijas, — to mes nežinome, čia tik daugeliui aišku, kad jei pramoningąją Vokietiją bus norima ubagais išlaikyti daugelį metų, tai galų gale ubagai eis su ubagais, vadinasi, su rusais. Ir tada dar kartą pasitvirtins Biblijos išmintis, jog žmonių nedėkingumas yra nemieruotas...

rojo bolševizmo. Jis tebesprendžia iš išorinio įspūdžio, iš gražių propagandinių žodžių, jis bendrai pasitiki žmogumi ir žiūri į viską optimistiškai. Bet ne mūsų galia ir teisė amerikiečius įtikinti: juos anksčiau ar vėliau tik pats gyvenimas įtikins — įtikins Europoj ir gal dar ryškiau Azijoje, Japonijoj ir Kinijoje...

Amerikiečiai savotiškai žiūri ir į Vokietijos pramonės atstatymą. Jie kažkaip nesistato klausimo: nejaugi vo-

ANGLŲ POLITIKA

Anglai rusų interesų akivaizdoje stengiasi laikytis daug-maž vieningai su amerikonais. Bet specialiai dėl Vokietijos tvarkymo daug kuo ir skiriasi. Anglai į Vokietiją žiūri daugiau Europos interesų akimis. Mat, Anglijos gerovė ir likimas visuomet glaudžiai priklausė nuo Europos likimo ir padėties, tuo tarpu kai Amerika šiandien gali ūkiškai apsieiti be Europos. Pietų Amerika ir Azija jai tuo atžvilgiu yra svarbesnės.

Žinovai tvirtina, kad Anglija dabar pradedanti su Vokietija vėl kiek panašiai elgtis, kaip po pirmojo pasaulinio karo. Ji daug rimčiau stengiasi padėti Vokietijai ūkiškai atsistatyti ir siekia palaikyti vokiečių tautos ir valstybės vienybę. Anglija gerai supranta, kad jeigu Europos centre nebebus Vokietijos, o nuo čia prasidės paties Churchillio ir Roosevelto padidinta ir sustiprinta Rusija, tai Anglija ilgainiui atsidurs į tokį pavojų, kokio ji dar niekad neturėjo savo istorijoje. Ir anglų darbiečių partija, atrodo, tat supranta nė kiek ne blogiau už konservatorius...

Anglai norėtų, kad vokiečių tauta, apvalyta nuo imperialistų, diktatorių ir demokratiškai persiauklėjusi, ir toliau linktų į Vakarų Europos pusę, žodžiu, — kad grįžtų padėtis, kaip buvo Weimaro Vokietijos lakais. Bet kažin, ar jai tas pavyks, ar ne per toli nueita, sustiprinant rusų įtaką Europoje, ar ne per gilios žaizdos įrėžta, ar ne perdaug sužalotas pačių vokiečių valstybės gyvenimas, ūkis, žmonių siela? Vokiečiai nepamirš, kad anglų lėktuvai daugiausia sugriovė Vokietijos miestus, kad anglų laivyno blokada juos smaugė penkeris metus. Kad naujųjų ubagų pagiežą kompensuoti, reikėtų padaryti ką nors labai ryškaus, didelio.

Ir jei kils naujas karas Europoje prieš bolševikus, tai Anglija bus jo didžiausia dvasinė organizatorė. Tada gal ir vokiečių tauta pamatys naują prasmę gyventi ir kada nors atsistatyti. O jei vokiečiai įsitikins, kad nei Amerika, nei Anglija, darydama nuolaidas Rusijai, nuoširdžiai vengs išstoti į karą prieš bolševizmą kiek tiktai galima ilgiau, tai vokiečiams juk vistiek blogai ir ilgus metus nėra vilties bent kiek atsisėsti, — tai jie, kaip sakiau, neišvengiamai apsisprės, kad ubagams geriau eiti iš vieno su ubagais ir, kadangi vis tiek nieko gero nematyti, tai kodėl nepamėginti dar kartą dūmais paleisti visą pasaulį? Šitaip šiandien privačiuose pasikalbėjimuose išsireiškia net dar aiškiai prieškomunistiškai nustatę vokiečiai...

Gal tai ir kvailas jų galvojimas, bet suprantamas tam, kas giliau pažįsta keistąsias žmogaus sielos paslaptis. O politikai dažniausiai ir pridaro didžiausių klaidų, kaip jie tekreipia dėmesį tik į pinigus, akmens anglį, naftą, o užmiršta žmogaus sielos paslaptis ir jausmus. Juk ir Hitlerį pagimdė, svarbiausia, vokiečių tautos skurdas ir beribis nusivylimas po ano karo. Vešlus germanų tautos įsčius po šio, baisesnio karo dar lengviau pagimdys naujų nusivylimo ir būsimo keršto hitlerių. O juk tarp rudojo hitlerizmo ir būsimo raudonojo hitlerizmo — yra tik vienas siauras žingsnelis.

O Amerikos visuomenė ir ypač Amerikos politikos vadai, atrodo, dar nekreipia dėmesio į tą mažą smulkmenėlę. Bent mes čia iš praktikos to dar nejuntame...

PRANCŪZŲ POLITIKA

Ketvirtajai okupuotos Vokietijos zonai administruoti Prancūzija buvo tik vėliau prileista ir, kaip žinoma, vis dar ne visiškai lygiomis teisėmis, kaip tai daro kiti "trys didieji". Prancūzai nepripažįsta visų Jaltos ir ypač Potsdamo konferencijos nutarimų, ir tat sukelia dar daugiau painiavų Vokietijos tvarkyme.

Prancūzų zona, palyginus su anglų-amerikiečių, yra daug kuo labai atsilikusi, blogiau ir biedniau organizuota, ypač susisiekimo, pašto atžvilgiais ir t.t. Tai dėl to, kad prancūzai yra patys dabar labai neturtingi, neturi priemonių, verčia pačius vokiečius išlaikyti prancūzų okupacinę kariuomenę. Taigi, ekonominiai sunkumai čia dar didesni.

Prancūzija Vokietijos atvilgiu turi, atrodo aiškiausią politiką, bet aiškiausią tik žiūrint siaurų prancūziškų interesų. Gi dėl bendrųjų būsimos Europos principų Prancūzijos pažiūra yra daug miglotesnė, negu britų, ir pilna neišsprendžiamų prieštaravimų. Be to, dar neaišku, kokios pagaliau srovės ir kokios politikos šalininkai ateinančiais metais valdys pačią Prancūziją... Tad Prancūzijos pažiūros dar gali keistis pagal jos vidaus politikos gerokai nerimtus vingius.

Šiandien gen. de Gaulle yra kategoriškas; — nuo Vokietijos turi būti atskirtas kairysis Reino krastas ir bendrai visa pramoningoji Ruhro - Westfalijos sritis—vokiečių sunkiosios pramonės ir didžiausių turtų kopšis. Tos sritys turi būti pavestos tarptautiniam valdymui, kur Prancūzija tikisi, žinoma, užimti vieną iš vadovaujamų vietų.

De Gaulle šiai politikai visur ieško šalininkų — Amerikoj, Belgijoj, Olandijoj, net Italijoj, jau nekalbant apie Angliją, kur guli šių visų svajonių skrynios raktas. Bet anglai, atrodo, kol kas vis kaip tik labiausia priešingi tam planui, nes jie nenori Vokietijos išparceliuoti. Be rods, nelabai remia ir amerikiečiai. Tad matyt, kad prancūzams pilnai savo plano nepavyks įgyvendinti, o gal tik dalinai. Toks planas, suprantama, pačią Vokietiją dar labiau sužalotų, kaip valstybinį vienetą, ir prancūzams tada ji tikrai ilgam laikui pasidarytų nebepavojinga.

Bet ar nuo to išloštų visos Europos saugumas ir ilgos taikos išlaikymo galimumai, tai apie šitą prancūzai visai nesirūpina, nors tai yra daug svarbesnis klausimas. Mat, nacių Reicho nudobtą žvėrį galima supiaustyti gabalais, bet juk 70 milijonų vokiečių vistiek liks. Jie liko gyventi ir jausti, kaip gyvi žmonės, ir nėra pagrindo manyti, kad jie nebenorės visuomet jaustis vokiečiais ir siekti savo tautinės vienybės.

Pagaliau, prancūzų planui labiausia yra priešingi jų vavarykščiai mieliausieji "sąjungininkai" — rusų bolševikai, ir ypač jeigu Pareinės sričių valdyme jiems nebūtų suteikta gera vieta. O kad rusai dar įkeltų koją ir į Pareinę, to, manau, išskyrus prancūzų komunistus, nenori nė vienas kitas prancūzas.

Tad Ruhro-Vestfalijos srities atplėšimu dar neišsprendžiamas nei vokiečių tautos, nei juo labiau pastovios taikos Europoje klausimas. Ar šiaip ar kitaip imsi dalyką, Vokietijos valdymas, kaip ir keturių didžiųjų valstybių, jos okupančių santykių klausimas, per tą vokišką prizmę persišviečiąs, ir toliau visiems tebekelia didžiausio galvosukio. Jeigu dalykai taip eis ir toliau kaip ligi šiol, tai tos painiavos ir anarchijos vaisius sudoros vienas laimėtojas — bolševikiškasis Kremlius, kuris akių dūmimui "panaikinęs" oficialųjį kominterną šiandien kitais keliais ir kitokiomis priemonėmis tebesiekia dar atkakliau visos Europos bolševizacijos.

Tatai šiandien supranta daugelis nenacių vokiečių, kaip ir ne vienas giliau mąstantis vakarų alijantų pareigūnas.

JOS DIDENYBĖ — KARALIENĖ CIGARETĖ!

Apie okupuotos Vokietijos gyvenimą šiandien būtų galima ištisas knygas prirašyt. Lietuviui laikraštininkui čia taip pat gausybė medžiagos ir iš tūkstančių lietuvių pabėgėlių gyvenimo. Bet, rodos, kad Amerikos lietuvių spauda apie tai jau apščiai paduoda žinių, todėl ir mes čia pasitenkinome tik pagrindinių bendrųjų politinių klausimų ir krypčių nušvietimu.

Šiaipjau — sunkus gyvenimas okupuotoje Vokietijoje. Sunku su butais, su maistu, su apranga, su administracija, su pabėgėliais — svetimtaučiais ir taip pat savais vokiečiais iš rytų, Lenkijos, Čekoslovakijos...

Ką dar bendrai pasakyti? O gi neben tai, kad taboka ir cigaretės dar niekad nebuvo tokioje šventoje pagarboje, kaip dabar. Per karą nervų suraminimui visi dvigubai daugiau įprato rūkyti, o vietinės tabokos gamybos toli gražu neužtenka, importo nėra. Tai baisus rūkalų badas, ir cigaretė įgijo aukso vertę. Ko nepirksi už markę, tą pirksi už cigaretę. Tai dabar gryno aukso valiuta. Kareiviai, buvę Berlyne, pasakoja, kad ten šiuo atžvilgiu tikri stebūklai. Cigaretė yra tapusi tarptautine valiuta, už keletą pakelių galėtum visą namą išsinuomoti! (kad tik tų gyvenamų namų būtų!). Cigaretė yra tapusi tikra karalienė, ir apie Jos Didenybę visuomet atsiliepiama su ilgesinga pagarba...

Kaip girdėti, panašiai yra su cigaretėmis visoje Europoje. Amerikoniškos firmos "Camel," "Chestefield" ir "Lucky Strike" niekad čia dar nebuvo tokios garsios, kaip dabar. Amerikos kareivis čia dabar kiekvienam yra arkba gerasis "Kalėdų senelis" arba žiaurus spekuliantas — savo auksą už auksą teparduodąs. Nors ta spekuliacija smarkiai draudžiama ir baudžiama, bet nė jokia pragaro galybė jos neišnaikins. Tai gamtos ir biznio dėsnis. Visgi amerikonai už rūkalus, degtukus ir šokoladą nemažai uždirbs. Kaip kas bedejuotų ar priekaištautų, — o vis dėlto tat daugeliui padeda gyvenimą pasaldyti arba užsimiršimo dūmų kodylu pasmilkyti.

Šiaip vokiečiai, išskyrus kraštutinius kairiuosius, dabar nedaug tepolitikuoja. Daugiau rūpinasi, ką pavalgyti, parūkyti, kur gyventi... Tai smarkiai palaužta tauta, nors disciplinos dar toli gražu nenustojusi. O gal, kad vėl gautų sočiai pavalgyti, storą cigarą parūkyti, Muncheno alaus pamaukti ir geram bute apsigyventi, — gal tie vokiečiai ir ims galvoti, kad jie "išrinktoji rasė" ir kad tik jiems priklauso valdyti pasaulis...

To aš nežinau. Bet, antra vertus, už nieką dėl vokiečio negalėčiau galvos guldyti. Perdaug blėdies tie storpilviai pridarė Europai, o kartu ir mūsų tautai. Viena tik šiandien aišku, — Vokietijos prisikėlimas ligi senosios reikšmės nebus nei greitas, nei lengvas, nežiūrint kokia kryptimi pasuktų įvykiai.

A. B. Vėjas

GERMAN COOKERY—People of Nuremberg, Germany, who live in city's air raid shelters, where it is impossible to cook, have built small shacks to hold a meager wood supply and in which they do their cooking. Youngsters utilize the shacks as playhouses where they can have great fun.

Kartą pas ūkininką atėjęs elgeta pasiūlė pasekti pasaką su sąlyga, kad visi jo atidžiai klausys ir niekas jam nepertrauks.

Priešingu atveju, girdi, turėsite man duoti paltį lašinių...

Gavęs sutikimą, elgeta pradėjo:

"Jojo, jojo, jojo, jojo, jojo, jojo, jojo, jojo, jojo..."

Šeimininkė, netekusi kantrybės, pagaliau, vis dėlto paklausė:

"Ir nepasibalnojo?..."

Panašių žodyno elgetų, deja, pilna mūsų spauda.

Aukokite drabužius vargstantiems Lietuvos žmonėms.

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

(Tęsinys)

UŽVEDIMAS ANT KELIO

Woodleay Pointdeksteris užšoko ant žirgo ir kaip pamišęs nulėkė į tvirtovę. Calchunas nusprendė dėl viso ko joti paskui.

Žaibo greitumu pasklido apylinkėj žinia, kad laukiniai raudonodžiai yra pradėję kruviną skalpų darbą ir kad jaunasis Pointdeksteris pirmutinis kritęs, kaipo jų auka.

Vietinės kolonijos atstovai ir karininkai su pačiu tvirtovės komendantu greitosomis pasitarė ir po trumpų ginčų nutarė išsiųsti stiprų kariuomenės būrį, kuris turėjo ne tik surasti nelaimingojo jaunikaičio lavoną, bet ir laukiniams atkeršyti.

Bet į kur turėjo tas būrys vykti ir kuriuo keliu keliauti, — iš pradžių buvo sunku numanyti, juo labiau, kad klausiamas plantatorius pats nežinojo, ar sūnus buvo turėjęs apibrėžtą kelionės vietą, o Calchunas aiškino labai neaiškiai.

Tą valandą, kai nė viena suinteresuotų ir Henriko gyvenimą žinančių pusių negalėjo pasakyti nieko aiškesnio, per smalsių žmonių būrį prasiveržė į priekį tavernos savininkas Olduferis, pranešdamas, kad dėl slaptingo Henriko dingimo jis galįs šį tą pasakyti.

Čia jis papasakojo komendantui, kad po dviejovos apsigyvenęs pas jį Geraldas vakar naktį išėjo, paskum sugrįžo į savo kambarį, kuo greičiausiai užmokėjo ligi skatiko už prabūtą laiką ir išjojo iš viešbučio nežinomu keliu. O kadangi prieš tai mustangų gaudytojas niekados nebuvęs toks punktualus skolų mokėtojas, tai šį kartą jam kilęs įtarimas, iš kur jo gauta tiek pinigų. Bet esą keisčiausia, kad po dešimts minutų po to į viešbutį atjojęs Henrikas Pointdeksteris, kuris, patyręs, kad Geraldas neseniai išjojo, jį nusivijęs.

Tavernos savininko pasakojimas parodė, taip sakant, vedamąjį bylas siūlą. Dabar svarbiausia buvo sužinoti, į kur mustangų gaudytojas buvo nujojęs. Jeigu namo, tai kur jis gyvena? Ir tiesa, to nežinojo niekas, bet daugelis patvirtino, kad Geraldo sodyba esanti kaži kur ties Nuesės upės versme, netoli Alamos upės kranto.

Tuo būdu liko nuspręsta išsiųsti būrys kariuomenės į Nuesę ir Alamą, kur, galimas daiktas, galėjo būti ne tik Henriko, bet ir Moriso Geraldo lavonas.

KRAUJO KLANAS

Nugąsdintas žinios apie raudonodžių indijonų pradėdėtas žudynes, komendantas tuojau įsakė išsirengti į artimiausias apylinkes didokam kariuomenės būriui, kurio vedimo pareigas pasiėmė jis pats. Bet vos tik būrys prijojo mišką, per kurį ėjo kelias į Alamą, sugrįžo vienas iš tyčia išsiųstų žvalgų ir pranešė komendantui, kad jis rado aiškius pėdsakus dviejų gretą ėjusių į tą pačią pusę arklių, toliau pasukta atgal.

— Tai ką tie pėdsakai gali reikšti? — paklausė komendantas žvalgą.

— Tuo tarpu man tepasisekė susekti, kad šioje vietoje užmuštas žmogus.

— Radai lavoną?

— Ne, kraujo klaną. Prašau poną komendantą joti su manimi, o kiti, ypač Pointdeksteris ir Calchunas, tepasilieka.

— Ponai, — tarė komendantas, kreipdamasis į svečius, — su žvalgu joju tik aš, o tamstas prašau čia palaukti.

Komendanto prašymas buvo įsakymu ir, išskyrus jį ir žvalgą, visi kiti sustojo.

(Bus daugiau)

PHILIP BENDER

AVALINĖS KRAUTUVĖ

Įsteigta 1882 m.

Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS

245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: EV.7-2043

LIETUVIŲ RADIJO VAKARINĖS

7:30 PROGRAMOS 7:30

J. P. GINKUS, Direktorius

KETVIRTADIENIAIS 7:30 WWRL 1600 kc.

Gyvuoja virš 14 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.

(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)

Ad. Jazavitas, muzikos ved. — V. Ubaravičius, parengimų ved. — C. Marma, programos ved.

405 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 4-7142

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.

Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS

(ŠALINSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius

Telefonas, STagg 2-4409

402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Karo Fondo koncerte kalbės dr. Končius

New Yorko National War Fund Lietuvių Komitето rengiamame koncerte, šį sekmadienį, lapkričio 11 d. Apreiškimo parapijos salėje, taip pat kalbės BALF pirmininkas dr. J. Koncius. Bus didelė ir įdomi programa, kurioje dalyvaus: tenoras K. Jurkevičius, L. Juodytė, Agnes Skarulytė, Jonas Skarulis, P. Stankūnas, Jonas ir Marija Čižauskai, Aldona Strumskytė. Be to, kalbės BALF reikalų vedėjas J. Laučka. Bilietai po 75 c. Pradžia 7 val. vakare. Šokiams gros Avižonio orkestras.

Brooklyniečiai į Washington, D. C.

Šio mėnesio 16 ir 17 d. Washingtone įvyksta Antroji Amerikos Lietuvių Misija, į kurią iš Brooklyno ruošiasi važiuoti daug delegatų. Neseniai grįžę iš karinės tarnybos lietuviai veteranai taip pat ruošiasi gausiai dalyvauti Washingtone.

Atvyksta A. Olis

Šį penktadienį iš Chicagos atvyksta Amerikos Lietuvių Misijos pirmininkas adv. Ant. Olis. Pabuvęs pora dienų New Yorke, gerbiamas svečias vyksta į Washingtoną, kur, kaip žinoma, lapkričio 16 ir 17 d. įvyksta Amerikos Lietuvių Misijos suvažiavimas.

Atidėtas J. Stuko radijo koncertas

Metinis J. Stuko radijo programos koncertas ir balius atidėtas sausio 20 d. Koncertas, kuriame dalyvaus eilė gabių artistų, įvyks Šv. Jurgio salėje, Newark, N. J.

Lankėsi New Yorke

Praeitą sekmadienį New Yorke lankėsi kun. Brigmanas, neseniai grįžęs iš armijos, kur jis ėjo karo kapeliono pareigas. Atlikęs savo reikalus New Yorke ir aplankęs savo seserį Newarke, kun. Brigmanas grįžo atgal į Chicagą.

Grįžo Salomėjos Mulks vyras

Neseniai grįžo iš Japonijos BALF sekretorės Salomėjos vyras, pusantrų metų ištarnavęs JAV laivyne. Ta proga, Salomėjos ir jos vyro bute, New Yorke, įvyko jaukus draugų pobuvis, kuriame dalyvavo Baltramaičiai, Valaičiai, Krūzė, Labanauskas, Tysliavai, Barbara Darlys, Kižytė dr. Šliūpaitė, Izabelė Raduzevičiūtė, Stella Radzevičiūtė ir k.

Kap. Labanauskas pradėjo dirbti BALF sandėlyje, Brooklyne.

Padėkos laiškas iš Vokietijos

Brooklyniečiai Vaclovai ir Salomėja Šukiai šiomis dienomis iš Vokietijos gavo tokio turinio laišką:

Širdingai dėkojame už dovanas, kurios mums benamiams, netekusiems Tėvynės, gimtosios pastogės, besibastantiems po svetimą padangę įrodo, jog mūsų už vandenyno gyvenantieji broliai nepamirsta savo vargstančių tautiečių.

Tokiose sunkiose valandose, kaip šiandien, kada visas pasaulis apleidžia mus, kada mūsų tėvų žemė užgrobta, kada joje sukinėjasi groboniškos rankos, kurios nepasigaili net mažyčių vaikučių, terioja visą kas papuola, o mes patys suvargę, toli nuo brangiosios Lietuvos, bejėgiai žmonės, žiūrime į teriojamą sentėvių žemę, negalime pakelti kumštį ir suduoti plėšikui mirtiną smūgį...

Tai galite įsivaizduoti, kiek mums džiaugsmo suteikia Tamstos dovanos, bet ne tiek dovanos kiek tai, jog atsirado žmonės, kurie mūsų nepamiršo, kurie dar atjaučia ir mumis rūpinasi. Ir kaip džiugu, kad už mėlynojančio vandenyno gyvenančių brolių meilė. Esame Tamstai labai dėkingi, kad mus nepamirštate sunkiose valandose.

Visada Tamstai dėkingi

K. L.

Lankėsi Worcestery

Vienybės bendradarbis J. Valickas lankėsi Worcestery ir kitose Naujosios Anglijos lietuvių kolonijose. Valicko iniciatyva, Worcesteryje suorganizuotas Lietuvai Vaduoti Sąjungos skyrius.

Rengia Paliaubų Dienos pramogą

Šį sekmadienį, lapkričio 11 d., Povilansko svetainėje, 158 Grand St., Brooklyne, Lietuvių Legijonas, Dariaus ir Girėno Postas, rengia Paliaubų Dienos puotą arba Armistic Day Party. Pradžia 4 val. p. p. Bilietai vienam asmeniui $1.50.

Lt. Antanas Vaivada lankėsi New Yorke

Neseniai grįžęs iš Vokietijos lt. Ant. Vaivada, kartu su žmona Milda, lankėsi Philadelphijoje ir New Yorke. Paviešėję pas tėvus Philadelphijoje, Vaivadai keletui dienų buvo atvykę į New Yorką. Ta proga, Tysliavų bute, New Yorke, svečiams priimti įvyko jaukus pobuvis, kuriame dalyvavo konsulas Budrys, vicekonsulas Stašinskas su žmona, Jurgeliūtė, J. Laučka, Valaičiai, dainininkė Darlys, dr. A. Šliūpaitė ir k.

Būdamas Vokietijoje, lt. A. Vaivada susitiko daug Lietuvos karo pabėgėlių, buvusių valstybės vyrų ir kitų žymių asmenų.

Lietuvių aukos Karo Fondui

Aukos New Yorko National War Fund vajuj jau pradeda plaukti. Lietuvių Komitetas jų gauna ne tik iš pavienių žmonių, bet ir iš draugijų. Šį mėnesį ypač tikimasi gauti daug daugiau aukų iš lietuviškų draugijų, biznierių ir pavienių asmenų, kurie atjaučia šalpos ir pagalbos reikalą.

Aukas siųskite: United Lithuanian Relief Fund Warehouse, c/o Mr. F. Narvydas, 101 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Pereitą savaitę paskelbtos aukos $660.00. Tautininkų Klubas, Brooklyn, N. Y. $25.-00, Šv. Pranciškaus Tretininkų Draugija, Maspethe $10.00 Maspethe. Per kun. J. Balkūną. V. J. Atsimainymo Par. Šv. Rožančiaus dr-ja $10.00, Dariaus Girėno Postas Nr. 1. $10.00, Kazys Buivydas $10.-00, Pranas Narvydas $5.00, Ver. Norvais $5.00, J. C. Baltus $3.00, Jurgis Andrius $2.-00, Ant. Norvais $2.00. Viso $742.00 Po $1.00 aukojo šie: P. Mikalauskas, B. Gerulis, P. Pusnikas, M. Miškinis, A. Štreimikis, St. Volskis, V. Kuras, F. Zubrickas, M. Koss, F. Koss, A. Bendar, J. Narvydas, B. Koss, G. Mayol $16.00. Iš viso $758.00.

Farmerių balius

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubo Moterų Skyrius, lapkričio 17 d., rengia farmerių balių. Rengėjos žada turėti daug daržovių ir gardžių užkandžių. Visi atsilankiusieji bus patenkinti. Balius įvyks Liet. Pil. Klubo patalpose, 60-39 56th Drive, Maspeth, N. Y. Pradžia 8 val. vakare.

Be to, lapkričio 14 d., 8 v. vakare, tose pačiose patalpose, įvyks Moterų skyriaus susirinkimas. Visų narių dalyvavimas būtinas, nes yra daug svarbių reikalų svarstyti, ypač ryšyje su baliaus rengimu.

E. Revukienė.

Sėkmingas pianisto Bacevičiaus vakaras

Praeitą sekmadienį Times Hall, New Yorke, įvyko sėkmingas kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus koncertas. Be savo paties kūrinių, kompozitorius skambino Scarlatti, Liszt, Gruodžio, Debussy, Fala Falla ir Chopino veikalus. Publikos buvo apypilnė salė, ir joje buvo matyti daug lietuvių, ypač dvasiškių. Publika buvo tiek patenkinta, kad ji savo plojimu privertė kompozitorių keletą kartų grįžti prie piano.

Kitas Bacevičiaus koncertas toje pačioje salėje įvyks lapkričio 25 d.

Bernardas A. Zinis grįžo iš ligoninės

Bernardas A. Zinis, žinomas biznierius, mūsų skaitytojas, prieš kurį laiką nukritęs nuo savo namų laiptų ir gana sunkiai susižeidęs, apleido ligoninę ir baigia sveikti namie.

Kalbės Paterson, N. J.

Šį sekmadienį, lapkričio 11 d., 2:30 p. p. Patersono lietuvių parapijos salėje, Paterson, N. J., įvyks BALF skyriaus prakalbos, kuriose kalbės kun. Kemėšis, J. Valaitis ir kap. P. Labanauskas.

Pasveiko

Maspetho Mykolas Katulis, kuris turėjo gerklės operaciją ir dėl to buvo priverstas išgulėti ligoninėje net tris mėnesius, jau grįžo namo ir jaučiasi sveikas.

Balius

Moterų Vienybės Naujų Metų sutikimo balius įvyksta, Naujų Metų išvakarėse George Washington viešbutyje, 23 St. ir Lexington Ave., N. Y. C.

Elvirai Povilanskaitei sukako 17 metų amžiaus. Ta proga, jos tėvų, Antano ir Paulinos Povilanskų, salėje įvyko graži puota.

DIDELIS VIENYBĖS KNYGŲ IŠPARDAVIMAS

Kraustantis į savo namus, Vienybės įstaiga turi sumažinti savo knygų sandėlį. Todėl gera proga įsigyti daug gerų ir naudingų knygų už visai mažą mokestį.

UŽ VIENĄ DOLERĮ JŪS GALITE GAUTI KNYGŲ TIEK, KIEK TIK GALIMA PANEŠTI

Pasiskubinkite, nes dar šį mėnesį Vienybės įstaiga turi būti persikrausčiusi į savo namus, 412 Bedford Ave.

Pasinaudokite šia puikia proga! Kreipkitės tuojau!

VIENYBĖ

193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

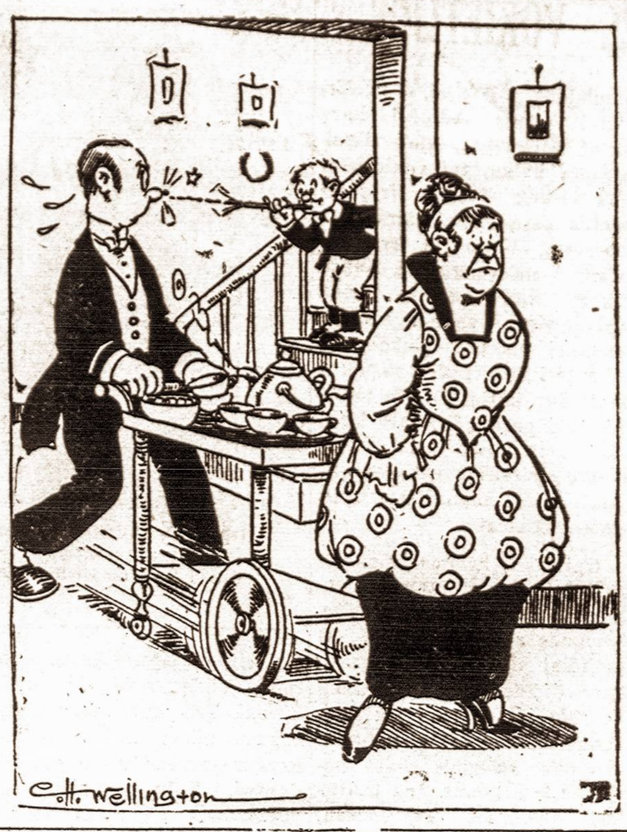

Atitaisoma klaida

Praeitame Vienybės n. Aleksiejų, gyv. 33 Hudson Ave., Brooklyne, 25 metų vedybų sukakties puotos aprašyme įsibrovė nemaloni klaida: aprašyme sakoma, kad "puotos rengėjai buvo Aleksiejaus sesuo Meškauskienė." Tikrumoje, turėjo būti taip: puotos rengėjai buvo Meškauskienė su savo vyru ir seserimis. Puotą padėjo surengti Adelė Bartkiūtė ir jos motina p-nia Bartkienė. Aprašyme taip pat nepasakyta, kad Aleksiejų sūnus Edvardas, marti Stefanija ir duktė Elvira jubiliejantus apdovanojo gražiomis dovanomis.

IEŠKOMI

KAPOČIŪTĖ, duktė Jurgio, kilusi iš Aukšt. Panemunės Jos pavardė po vyru nežinoma.

KASPUTYTĖS, Barbora ir Nastazija, Jono dukterys, dabar ištekėjusios, bet po vyrais pavardės nežinomos.

KIZIS, Motiejus, kilęs iš Raguvos vls., Panevėžio apsk.

KRUŠINSKAITĖ, Matilda, kilusi iš Joniškio, kurios pavardė po vyru nežinoma.

MARTINKUS, Albinas, gyvenęs Indiana Harbor ar apylinkėse.

PRANSKAITIENĖ Danusevičiūtė, Anastazija, kilusi iš Budviečių km. Vilkaviškio apskr. prieš karą gyvenusi Brooklyn, N. Y.

RIMKAI, Telesparas ir Pranas.

STATKIENĖ Kirsnauskaitė, kurios viena duktė yra vienuolė.

ŠIRVINSKAS, Petras, kilęs iš Kikonių km., Kupiškio v., Panevėžio apskr., visą laiką gyvenęs Čikagoje.

SINKEVIČIENĖ, Elena, prieš ištekant Kazlauskaitė suamerikoniškai žinoma dar kaip Helen Sinkewo, gyvenusi Brooklyn, N. Y.

SINUŠIENĖ Baktytė, Rozalija, kilusi iš Žironų km., Radviliškio v., Šiaulių aps. gyvenusi ir gal tebegyvena Baltimore, Md.

ŠALNA, Vincas, atvykęs į Jungt. Amer. Valstybės gyveno San Francisco, California.

ŠVERECKIS, Jonas kilęs iš Sabliauskų km., Akmenės v., Mažeikių apskr.

ŠIDLAUSKAS, sūnus Vinco, gyvenęs Manchester mieste ir dirbęs siuvyklose.

ŠIDLAUSKAS, Juozas ar Jonas, kilęs iš Šiaulių apskr.

ŠTEINYS, Motiejus, ilgus metus gyvenęs New Yorke.

ŠELVYTES, Elzbieta ir Veronika, kurių pirmosios pavardė po vyru yra Elizabeth Walsh, o antrosios V. Kiesil, kuri iki 1935 m.

TAMULENAS, Jokubas, gyvenęs 303 Lowell St., Redwood City, California.

URBONIENĖ - Žindžiutė, Marcelė, kilusi iš Veliuonos vlsč. ir gyvenusi Brooklyn, N. Y.

TAMOŠAUSKAS, Alfonsas, prieš šį karą gyvenęs Mont realy, Kanadoje.

TAUČKELIENĖ - Ranonaitė, Ciprijona, kilusi iš Rubonių km.

URBONIENĖ Martinkaitė, Marcelė, gyvenanti Chicagoje ar apylinkėse.

USORIS, Jonas, gyvenęs ir gal tebegyvena Detroit, Mich.

VAITKUS, Juozas.

VARNAUSKAS, S. Amerikoje žinomas dar ir kaip Warnowsky.

VAITKUS, Stasys, prieš karą gyvenęs 116 W. Laberth St., Md.

WALSH ŠVELNYTĖ, Elzbieta, iki 1936 m. gyvenusi Chicagoje.

ZUBRICKAS, Antanas, gyvenęs 611 Pine St., nežinomam mieste Pennsylvania vals.

Ieškomieji prašomi kreiptis į:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd street,
New York 24, New York

Proga jaunam vyrui

Vaikinas, baigęs vidurinį mokslą ar kolegiją, turi progos gauti gerą tarnybą banke. Dirbdamas banke, jis turės du kartus į savaitę lankyti specialią vakarinę mokyklą, kurią baigęs, galės užimti atsakomingą vietą. Visą lavinimosi laikotarpį vaikinui bus mokama alga. Dėl smulkmenų kreiptis: Mr. C. S. Cheleden, 204 North Braod St., Philadelphia 2, Pa.

IŠNUOMOJAMAS 3 kambarių butas su maudyne, $17.00 mėnesiui. Kreipkitės: J. N. Smith, 93 Grand St., Brooklyn, N. Y.

PARDUODAMAS gerai išdirbtas, 50 metų senumo, vaistinės biznis Elizabeth, N. J. Biznio savininkas nori pasitraukti. Dėl informacijų kreipkitės šiuo adresu: Mr. Katilius, 168 3th St., Elizabeth, N. J. Tel.: Elizabeth 3-9528. (45)

CLEMENT A. VOKET-
VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th Street,
Jackson Heights, N. Y.
NEwtown 9-5972

Normandie Cocktail Lounge
SAM MAGEE, savininkas
Barai, muzika ir šokiai
26 Main St., Orange, N. J.
Tel.: OR. 3-9641

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

LIETUVIŠKA
ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
★
Patogi vieta užėjimui su MOTERIMIS
★
Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
•
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
•
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
•
Kasdien muzika ir šokiai
•
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

Nuo neatmenamų laikų šie džiunglių gyventojai atnašaudavo kraujo auką mėnulio dievui, kurį bezdžionės vadina "Dum Dum." Taigi, baltoji mergina, atrodė, turės tapti ta nelaiminga auka.

Kadangi mergina yra balta, todėl tinkamiausia paaukoti senųjų bezdžionių giminės protėvių atminčiai. Taip jau šitie plaukuotieji džiunglių gyventojai yra nutarę ir taip, atrodo, jie vykdys.

Tuojau dvi bezdžionės paguldė Tarzelę ant žemės. Kitos bezdžionės storomis buožėmis pradėjo daužyti savo tam tikslui iš žemės supiltus ir sudžiovintus bubnus. Aplinka atrodė labai liūdna.

Tada bezdžionės, daužydamos savo bubnus, pradėjo šokį, kuris, žinoma, buvo skiriamas pasmerktajai laukinei merginai. O tuo tarpu saulė iš dangaus žiūrėjo į šį baisų vaizdą...

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLĄDAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868